

A close-up photograph of a surface with a rainbow color gradient. The colors transition from red at the top to blue at the bottom. Numerous water droplets of various sizes are scattered across the surface, reflecting light and creating a shimmering effect. The background is a plain, light-colored surface.

Europaval under regnbågen

Möjliggjord med stöd av
PostkodLotteriets Kulturstiftelse

RFSL 2014
Text: Lars Jonsson
Form: Mathilda Piehl

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	3
FÖRORD	4
SAMMANFATTNING	5
SYFTE OCH TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	6
EU – EN ÖVERSIKT	7
TIO OMRÖSTNINGAR I EUROPAPARLAMENTET.....	11
SAKFRÅGORNA.....	23
KANDIDATERNA	29
PARTIERNA.....	38
LEDAMÖTERNA - SÅ RÖSTADE DE	49
KANDIDATERNA - SÅ SVARADE DE	51

Förord

Det gemensamma Europa ska garantera lika rättigheter och möjligheter för homosexuella, bisexuella, transpersoner och andra personer med queera uttryck och identiteter (hbtq-personer). Den fria rörligheten ska omfatta alla oavsett relationsstatus. Diskriminerings-skyddet ska vara heltäckande. Hatbrott ska hanteras, inom EU, genom gemensamma åtgärder. Transpersoner ska kunna ändra juridisk könstillhörighet inom hela EU utan att ovidkommande krav uppställs. Asylprövningen för personer som förföljts på grund av sexuell läggning eller könsidentitet och söker asyl ska vara rättssäker och likvärdigt tillämpad. EU ska också bedriva ett aktivt och strategiskt arbete för att främja hbtq-personers mänskliga rättigheter utanför EU. I detta arbete har Europaparlamentet en avgörande roll. Sveriges 20 ledamöter har ett ansvar att driva på för att rättigheterna och möjligheterna för hbtq-personer ska vara likvärdiga i alla EU:s medlemsländer.

RFSL utformar sitt EU-arbete i nära samverkan med ILGA Europa (www.ilga-europe.org), där RFSL är medlemsorganisation. (ILGA står för International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association och ILGA-Europa är dess europeiska gren.) Inför valet till Europaparlamentet har ILGA Europa uppmanat kandidaterna i valet att ställa sig bakom en "pledge" på tio punkter. Den inleds: "Som medlem av Europaparlamentet lovar jag att stå upp för mänskliga rättigheter och likabehandling för alla i Europa, inklusive mänskliga rättigheter för lesbiska, homosexuella, bisexuella, transpersoner och interkönade personer." ILGA Europa samarbetar under valrörelsen också med European Network Against Racism, ENAR, för att betona att arbetet mot homofobi, transfobi och rasism är ett arbete som måste bedrivas gemensamt. RFSL uppmanar alla svenska kandidater som inte redan gjort så att skriva under ILGA Europas "pledge".

Sedan 2009, då val till Europaparlamentet hölls förra gången, har Irland, Malta, Ungern och Österrike infört möjlighet för samkönade par att registrera partnerskap. Danmark, Frankrike, Portugal och Storbritannien (England och Wales samt Skottland) har infört könsneutralt äktenskap. Nästa val, efter 2014, till Europaparlamentet infaller 2019. Till dess är det RFSL:s förhoppning att, bland annat:

- *alla medlemsländer infört juridiskt erkännande av samkönade par i sin nationella lagstiftning,*
- *EU har utvidgat den fria rörligheten till att omfatta alla EU-medborgare oavsett relationsstatus,*
- *asylrätten säkrats inom hela EU, och*
- *alla EU:s medlemsländer respekterar transpersoners mänskliga rättigheter*

De beslut som fattas av Europaparlamentet påverkar vardagen för alla EU:s medborgare på en mycket lång rad olika sätt. Det är därför viktigt att gå och rösta i valet till Europaparlamentet den 25 maj. Gör det du också!

Ulrika Westerlund, förbundsordförande RFSL

Sammanfattning

RFSL har i denna rapport undersökt de svenska partiernas inställning i hbtq-frågor som beslutas på EU-nivå. Detta utifrån dels en utskickad enkät till de översta kandidaterna för alla partier som fick mer än 1 procent av rösterna i det förra EU-valet 2009, och dels utifrån hur de 20 svenska Europaparlamentarikerna har röstat i tio utvalda omröstningar i Europaparlamentet under mandatperioden som helt eller delvis berört hbtq-frågor. En sammanlagd överensstämmelse i procent har räknats fram mellan partierna och RFSL:s ställningstaganden. Bäst överensstämmelse av de svenska partierna med RFSL:s ställningstaganden i EU-frågor har Miljöpartiet de gröna och Folkpartiet liberalerna, som båda uppnår en överensstämmelse på 100 procent. Det innebär att de kandidater från dessa båda partier som svarade på RFSL:s enkät alla svarade JA på alla frågor i enkäten, och att parlamentarikerna från dessa båda partier röstat för hbtq-personers rättigheter i alla de tio omröstningar om resolutioner i Europaparlamentet som ingår i denna rapport. Även Feministiskt initiativ uppnår en överensstämmelse med RFSL i EU-frågor på 100 procent, men då enbart utifrån enkätsvaren eftersom partiet inte haft någon ledamot i Europaparlamentet. Sämst betyg får Sverigedemokraterna (som inte heller haft någon ledamot i Europaparlamentet), vilka endast, utifrån enkätsvaren, erhåller en överensstämmelse i EU-frågor på 46,7 procent.

Eftersom de hbtq-frågor som behandlas i Europaparlamentet i de flesta fall redan är behandlade och avgjorda i Sverige på det nationella planet blir det svårare än i inrikesfrågor att definiera märkbara skillnader i inställning mellan flera av de svenska partierna. Detta då merparten av partierna, mer eller mindre, intar samma hbtq-vänliga hållning. Dock går det att se en skiljelinje i dessa frågor på EU-nivå mellan partier som bejakar det svenska medlemskapet i EU och partier som är EU-skeptiska, eller anser att EU:s mandat ska begränsas i förhållande till idag. Detta på så sätt att de mer EU-skeptiska partierna i mindre utsträckning är benägna att ge stöd åt att beslut i hbtq-frågor ska fattas på EU-nivå.

Syfte och tillvägagångssätt

Syfte

Genom en enkät till kandidater i valet till Europaparlamentet har kandidaternas ståndpunkter i hbtq-frågor undersökts. I rapporten görs också nedslag i hur Europaparlamentet hanterat hbtq-frågor under den senaste mandatperioden 2009-2014 och hur de svenska parlamentarikerna har röstat i utvalda omröstningar som bedömts vara de viktigaste som förekommit.

Tillvägagångssätt

En webbaserad enkät skickades ut över e-post till de översta kandidaterna för de åtta svenska partier som idag finns representerade i Europaparlamentet (Socialdemokraterna, Moderaterna, Folkpartiet liberalerna, Miljöpartiet de gröna, Piratpartiet Centerpartiet, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna) samt till Sverigedemokraterna, Junilistan och Feministiskt initiativ. Mottagare var de tio översta kandidaterna på valsedlarna för alla partier utom Junilistan och Feministiskt initiativ, som bara har nio kandidater på sin valsedel. Utformningen av enkätfrågorna har skett i samråd med ILGA Europa.

Partiernas programförklaringar i EU-frågor har dessutom granskats, liksom hur de nuvarande svenska parlamentarikerna röstat i utvalda omröstningar med hbtq-relevans.

Utformning

Sex frågor ställdes i enkäten till kandidaterna på vilka det på alla frågor har varit möjligt att svara JA, NEJ eller Möjligen/inte tagit ställning. Tio omröstningar i Europaparlamentet under mandatperioden som gäller resolutioner som helt eller delvis handlar om hbtq-frågor har valts ut. Utifrån alla inkomna svar på enkäten har det för varje parti räknats samman en total överensstämmelse mellan kandidaternas svar och RFSL:s ställningstagande i frågorna. En överensstämmelse uttryckt i procent mellan partiföreträdarnas redovisade åsikter och RFSL:s åsikter redovisas. På samma sätt har det utifrån alla ledamöternas röstningar räknats samman en total överensstämmelse mellan dessa och RFSL:s ställningstagande i frågorna. En total siffra uttryckt i procent, utifrån alla enkätsvar och alla röstningar, gällande överensstämmelse mellan kandidaternas och ledamöternas åsikter och RFSL:s åsikter redovisas slutligen också.

EU – en översikt

EU:s institutioner

EU har fem gemensamma institutioner: Rådet, Europeiska kommissionen, Europaparlamentet, EU-domstolen och Revisionsrätten. Utöver de fem institutionerna finns Europeiska rådet, där medlemsländernas stats- och regeringschefer samt kommissionens ordförande deltar.

Förenklat fattas beslut inom EU så här:

1. Kommissionen lägger fram ett förslag.
2. Europaparlamentet och rådet behandlar förslaget.
3. Rådet fattar beslut, oftast på jämlik basis tillsammans med Europaparlamentet.

Hur ett beslut fattas är olika för olika frågor. I många frågor måste rådet vara överens med Europaparlamentet. I andra frågor är det möjligt för rådet att besluta på egen hand, efter det att Europaparlamentet har yttrat sig över förslaget.

Europeiska rådet

Europeiska rådet består av stats- och regeringschefer i EU:s medlemsstater samt ordföranden för EU-kommissionen. Europeiska rådet möts ca fyra gånger per år på vad som brukar kallas för EU:s toppmöten. De slutsatser som förhandlas fram under mötena offentliggörs av ordförandelandet vid avslutningen av varje möte. Europeiska rådet deltar inte i den löpande beslutsprocessen men fastställer riktlinjer för det framtida samarbetet. Det har enligt EU-fördraget i uppgift att ”ge unionen de impulser som behövs för dess utveckling och fastställa allmänna politiska riktlinjer för denna utveckling”.

Rådet

Europeiska unionens råd är, tillsammans med Europaparlamentet, EU:s högsta beslutande organ. Säte för rådet är Bryssel. I många frågor sker beslutsfattandet gemensamt med Europaparlamentet. Innan rådet kan fatta beslut i en fråga behandlas och förhandlas den i någon av de ca 250 rådsarbetsgrupperna och i Coreper, en kommitté som består av medlemsstaternas EU-ambassadörer. Rådet har också befogenhet att ingå internationella avtal mellan EU och en eller flera stater eller internationella organisationer. Rådet godkänner även EU:s budget tillsammans med parlamentet.

Arbetet i rådet leds av ett EU-land i taget. Ordförandeskapet roterar varje halvår mellan medlemsländerna. När rådet sammanträder deltar en minister från varje medlemsland. Det finns nio olika rådskonstellationer och vilka ministrar det är som träffas beror på vilka

frågor som ska behandlas. Rättsliga frågor, kring exempelvis civilrätt, behandlas av justitieministrarna, miljöfrågor av miljöministrarna osv.

Europeiska kommissionen

Europeiska kommissionen har 28 ledamöter, kommissionärer, en från varje medlemsland.

Ordförande 2009-2014 (liksom även 2004-2009) har José Manuel Barroso, från Portugal, varit. Kommissionärerna utses av medlemsländernas regeringar. Svensk kommissionär sedan 2010 är Cecilia Malmström, som är kommissionär för inrikes frågor, där asylrätt och asylsamarbete och säkerhetssamarbete ingår. Kommissionärerna leder arbetet i kommissionens generaldirektorat, som ansvarar för olika politikområden. Säte för kommissionen är Bryssel.

Kommissionärerna ska ta tillvara EU:s gemensamma intressen. De företräder alltså inte sina hemländer och får inte ta emot instruktioner från något medlemsland. Kommissionen utarbetar och lämnar förslag, så kallade EU-direktiv, till rådet och Europaparlamentet. Den har även till uppgift att genomföra de beslut som rådet och parlamentet har fattat. Kommissionen ska också se till att medlemsländerna följer de gemensamma reglerna.

Europaparlamentet

Europaparlamentet har 766 ledamöter, varav 20 utses av väljarna i Sverige. Ledamöterna väljs vart femte år i allmänna val av medlemsländernas invånare. I parlamentet finns 20 utskott som ansvarar för olika ämnesområden. I utskotten bereder parlamentsledamöterna förslag och ärenden. Europaparlamentet har sitt säte i Bryssel och Strasbourg. Genom Lissabonfördraget, som trädde i kraft den 1 december 2009, fick Europaparlamentet utökade befogenheter och parlamentet måste numera anta de flesta direktiv för att de ska kunna träda i kraft.

I alla frågor beslutar parlamentet och ministerrådet tillsammans om nya regler och lagar genom så kallat lagstiftningsförfarande. Det finns ordinarie lagstiftningsförfarande, där parlamentet och rådet lagstiftar gemensamt. De andra typerna av förfarande kallas samrådsförfarande och godkännandeförfarande. I ett samrådsförfarande kan rådet fatta beslut ensamt efter samråd med parlamentet. I ett godkännandeförfarande lagstiftar rådet eller parlamentet efter godkännande av den andra lagstiftande institutionen. Dessutom finns budgetförfarande. Europaparlamentet fattar i regel beslut med enkel majoritet. Europaparlamentet kan också fatta beslut om att kräva att kommissionen lägger fram ett lagförslag. Kommissionen är dock inte bunden av ett sådant beslut, men måste motivera varför om man inte följer parlamentets beslut.

De viktigaste uppgifterna för parlamentet är att:

- besluta gemensamt med rådet om ny gemensam EU-lagstiftning, vilka kallas EU-direktiv
- fastställa EU:s budget
- tillsammans med rådet utse kommissionens ordförande och därefter, efter utfrågningar av de föreslagna, godkänna kommissionen i dess helhet, samt utöva kontroll över hur den arbetar
- utse EU-ombudsmannen, som tar emot och utreder klagomål från medborgarna

EU-domstolen

EU-domstolen, med säte i Luxemburg, ska garantera att medlemsländerna följer EU:s olika fördrag och övriga regler. Den tolkar reglerna och kan döma i tvister, till exempel mellan olika medlemsländer. Varje medlemsland nominerar en ledamot till domstolen.

Europeiska revisionsrätten

Revisionsrätten, med säte i Luxemburg, kontrollerar EU:s inkomster och utgifter. Den granskar också verksamheten inom olika EU-organ. Varje år lämnar revisionsrätten en rapport om hur räkenskaperna och förvaltningen har fungerat.

EU och hbtq-frågor

Lissabonfördragets ikraftträdande innebar att EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna blev juridiskt bindande för medlemsländerna, utom för Storbritannien och Polen som har förhandlat fram ett undantag från stadgan. I stadgan återfinns artikel 21 om icke-diskriminering. Den förbjuder diskriminering inom EU på grund av bland annat sexuell läggning. Frågor kring icke-diskriminering hänförs, enligt fördraget, till det område för EU där delade befogenheter gäller mellan EU och medlemsländerna. När unionen redan har fattat ett beslut i en fråga kan medlemsländerna inte besluta om lagstiftning som står i strid med EU-lagstiftning inom de politikområdena där delade befogenheter råder. Även socialpolitik är numera, i vissa avseenden, ett område för delade befogenheter.

EU har sedan 1997, genom artikel 13 i Amsterdamfördraget, haft rätt att vidta åtgärder för att motverka diskriminering på grund av sexuell läggning. Denna rätt ledde 2000 till antagande av direktivet om förbud mot diskriminering inom arbetslivet, som förbjuder diskriminering på grund av bland annat sexuell läggning inom arbetslivet.

Medlemsländerna hade fram till december 2003 på sig att förbjuda sådan diskriminering i sina nationella lagstiftningar. Samtidigt sjösatte EU ett program för att motverka diskriminering. I en första programtid mellan 2001 och 2006 avsattes över 100 miljoner euro för projekt i medlemsländerna med detta syfte. Sådana pengar finns också avsatta i

det pågående programmet Rättigheter och medborgarskap för 2014-2020, inom vilket 439 miljoner euro avsatts.

Genom ett av kommissionen 2008 framlagt diskrimineringsdirektiv kan EU komma att gå vidare och även förbjuda diskriminering bland annat på grund av sexuell läggning inom områdena socialt skydd, inklusive social trygghet och hälsovård, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster. Europaparlamentet har antagit detta direktiv, men beslutsgången har fastnat i rådet under de senaste fem åren eftersom några medlemsländer motsätter sig detta utvidgade diskrimineringskydd.

2002 reviderades EU:s direktiv om likabehandling oavsett kön, vilket förbjuder könsdiskriminering. Direktivet täcker även transpersoner som genomgått eller är på väg att genomgå könskorrigering.

2004, i samband med en revision av EU:s regler för den fria rörligheten för unionsmedborgarna, infördes möjlighet för en person att följa med sin partner av samma kön i de fall då paret är registrerade partner/gifta och EU-landet som paret flyttar till har lagstiftning om registrerat partnerskap eller könsneutralt äktenskap. Den fria rörligheten för samkönade par är dock ofullständig då den inte gäller vid flytt till länder som inte har registrerat partnerskap eller könsneutralt äktenskap. Att utvidga den fria rörligheten så att den gäller jämställt för olikkönade och samkönade par är en utmaning som den europeiska hbtq-rörelsen ständigt upprepar är högprioriterat att EU måste ta tag i.

Sedan 2007 verkar EU:s byrå för grundläggande rättigheter, en EU-myndighet med säte i Wien. Byrån har till uppgift att samla in och analysera data om de grundläggande rättigheter som ingår i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och har under åren sedan dess publicerat flera betydelsefulla rapporter kring situationen inom EU för hbtq-personer och diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet.

Tio omröstningar i Europaparlamentet

Nedan beskrivs vad de tio resolutioner, mellan 2011 och 2014, handlar om där vi redovisar hur de svenska ledamöterna röstat. De utvalda resolutionerna är dels sådana under mandatperioden som utmynnats, eller är på väg att utmynna, i direktiv som syftar till förbättringar av hbtq-personers ställning och dels de senaste resolutionerna där Europaparlamentet gör uppmaningar i betydelsefulla hbtq-frågor till EU och medlemsländerna.

1. Europaparlamentets lagstiftningsresolution om förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet

Den 27 oktober 2011 antog Europaparlamentet det så kallade omarbetade skyddsgrundsdirektivet. I direktivet stadgas minimiregler inom EU för när icke EU-medborgare och statslösa ska anses berättigade till internationellt skydd. En enhetlig status fastslås också för personer som betecknas som flyktingar eller uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, liksom för innehållet i det beviljade skyddet. I direktivet erkänns sexuell läggning och, för första gången, även könsidentitet som en grund för vilken personer kan söka asyl inom EU. Det antagna direktivet, som måste genomföras av alla EU-länder utom Danmark, Irland och Storbritannien, som har undantag på området, utgör en omarbetning av det sedan tidigare gällande skyddsgrundsdirektivet. Genom antagandet av direktivet förstärktes asylrätten inom EU när det gäller möjlighet att beviljas asyl för personer som förföljts på grund av könsidentitet. Direktivet utgör första gången som könsidentitet inkluderas i ett bindande EU-direktiv.

Som definition av flykting anges i direktivet: ”en tredjelandsmedborgare som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av det landets skydd, eller en statslös person som av samma skäl som nämnts ovan befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare hade sin vanliga vistelseort och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill återvända dit ...”

I direktivets ”Artikel 10 – Skäl till förföljelsen” fastslås att en grupp ska anses utgöra en särskild samhällsgrupp när ”gruppens medlemmar har en gemensam väsentlig egenskap eller en gemensam bakgrund som inte kan ändras eller har en gemensam egenskap eller

övertygelse som är så grundläggande för identiteten eller samvetet att de inte får tvingas avsvära sig den". Vad en "särskild samhällsgrupp" är förtydligas vidare i följande beskrivning: "Beroende på omständigheterna i ursprungslandet kan en särskild samhällsgrupp omfatta en grupp grundad på en gemensam egenskap, t.ex. sexuell läggning." Samt vidare: "Vid bedömningen av om en person ska anses tillhöra en viss samhällsgrupp eller när ett karakteristiskt drag hos en sådan grupp ska fastställas ska vederbörlig hänsyn tas till könsrelaterade aspekter, inbegripet könsidentitet."

Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade för lagstiftningsresolutionen, utom Mikael Gustafsson (V) som lade ner sin röst (vilket var i enlighet med hans partigrupp GUE/NGL:s ställningstagande). Röstsiffrorna totalt utföll med 476 JA, 24 NEJ och 73 nedlagda röster.

2. Europaparlamentets resolution om kampen mot homofobi i Europa

Den 24 maj 2012 antog Europaparlamentet en framlagd resolution mot homofobi i Europa. Bakgrunden till resolutionen var bl.a. antagande av regionala lagar i Ryssland om förbud mot "propaganda för homosexualitet" och att en liknande lag höll på att behandlas i den ryska statsduman för att gälla i hela Ryssland, att det lagts fram förslag i parlamentet i Ukraina om att göra det brottsligt att "sprida homosexualitet" och att den i Litauen antagna lagen om skydd av minderåriga mot skadlig påverkan från offentlig information antas kunna användas för att inskränka yttrandefriheten kring homosexualitet.

Resolutionen anför följande ståndpunkter:

Situationen i Europeiska unionen

1. Europaparlamentet fördömer kraftigt all diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet, och beklagar djupt att de grundläggande rättigheterna för hbt-personer ännu inte alltid upprätthålls fullt ut i EU. Parlamentet uppmanar därför medlemsstaterna att se till att hbt-personer inte utsätts för hatiska uttalanden och våld och att se till att enkönade par åtnjuter samma respekt, värdighet och skydd som det övriga samhället. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna och kommissionen att starkt fördöma hatiska uttalanden mot homosexuella och uppvigling till hat och våld och att säkerställa att mötesfriheten – som garanteras i alla människorättsfördrag – verkligen respekteras.
2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se över rambeslutet om rasism och främlingsfientlighet, i syfte att stärka och utvidga dess tillämpningsområde till att omfatta hatbrott som grundas på offrets sexuella läggning, könsidentitet eller könsuttryck.
3. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att diskriminering på grund av sexuell läggning är förbjuden inom alla sektorer genom att färdigställa

lagstiftningspaketet mot diskriminering på grundval av artikel 19 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

4. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att se till att direktiv 2004/38/EG om fri rörlighet tillämpas utan diskriminering på grund av sexuell läggning. Kommissionen uppmanas dessutom att föreslå åtgärder för ömsesidigt erkännande av civilståndshandlingars verkan i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande.

5. Europaparlamentet uppmärksammar de slutledningar som EU:s byrå för grundläggande rättigheter drar i sin rapport om homofobi, transfobi och diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet, och uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att i största möjliga utsträckning agera i enlighet med synpunkterna i denna rapport.

6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att noggrant utvärdera de framtida resultaten i de undersökningar som byrån för grundläggande rättigheter gör om hbt-personer i Europa och att vidta lämpliga åtgärder.

7. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se till att årsrapporten om tillämpningen av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna inbegriper en strategi för att stärka skyddet av de grundläggande rättigheterna i EU, inklusive fullständig och uttömmande information om förekomsten av homofobi i medlemsstaterna och förslag till lösningar och åtgärder för att komma till rätta med detta problem.

8. Europaparlamentet uppmanar än en gång kommissionen att utarbeta en heltäckande färdplan för jämlikhet utan diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet.

9. Europaparlamentet anser att hbt-personers grundläggande rättigheter lättare kan garanteras om de har rätt att ingå samboförhållanden, registrerade partnerskap eller äktenskap. Parlamentet välkomnar det faktum att dessa möjligheter nu finns i 16 medlemsstater och uppmanar de övriga medlemsstaterna att överväga att följa efter.

Homofobiska lagar och yttrandefrihet i Europa

10. Europaparlamentet oroas allvarligt av händelseutvecklingar som inskränker yttrande- och mötesfriheten på grund av missuppfattningar om homosexuella och transpersoner. Parlamentet anser att EU-medlemsstaterna bör föregå med gott exempel när det gäller att tillämpa och skydda de grundläggande rättigheterna i Europa.

11. Europaparlamentet beklagar att denna typ av lagar redan utnyttjas för att

arrestera och bötesbelägga medborgare, även heterosexuella, som uttrycker sitt stöd till eller sin tolerans och acceptans för hbt-personer. Parlamentet beklagar även att denna lagstiftning legitimerar homofobi och ibland våld, såsom den våldsamma attacken i Sankt Petersburg den 17 maj 2012 mot en buss med hbt-aktivister.

12. Europaparlamentet fördömer våldsamheterna kring Prideparaden i Kiev den 20 maj 2012 där två av Prideparadens ledare misshandlades, vilket ledde till att paraden ställdes in. Parlamentet påminner om att ett villkor för att EU ska ingå avtal är att de grundläggande rättigheterna respekteras, i den form de fastställts i fördraget. Parlamentet uppmanar därför Ukraina att införa lagstiftning mot diskriminering, även diskriminering på grund av sexuell läggning. Parlamentet anser att dagens utveckling i Ukraina går stick i stäv med detta. De ukrainska myndigheterna uppmanas omedelbart att dra tillbaka berörda lagförslag, att föreslå lagstiftning mot diskriminering, inklusive mot diskriminering på grund av sexuell läggning, och att gå in för att nästa års Prideparad i Kiev ska kunna ske under betryggande förhållanden.

13. Europaparlamentet understryker att termen "propaganda" sällan definieras. Parlamentet är bedrövat över att medierna bevisligen har censurerat sig själva, att medborgarna utsätts för hot och är rädda för att uttrycka sina åsikter och att föreningar och företag som använder gayvänliga symboler, såsom regnbågar, kan åtalas.

14. Europaparlamentet framhåller att dessa lagar och förslag strider mot den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, som förbjuder diskriminerande lagar och praxis på grund av sexuell läggning och som undertecknats av Ryssland, Ukraina, Moldavien och alla EU-medlemsstater. Parlamentet uppmanar Europarådet att utreda dessa människorättsbrott, att kontrollera om de är förenliga med de åtaganden som följer av medlemskapet i Europarådet och undertecknandet av Europakonventionen och att vidta lämpliga åtgärder.

15. Europaparlamentet understryker att utbildning är avgörande och framhåller därför behovet av bra, tillgänglig och respektfull sexualupplysning. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna och kommissionen att intensifiera kampen mot homofobi med hjälp av utbildning samt administrativa, rättsliga och lagstiftande åtgärder.

16. Europaparlamentet understryker slutligen att nationella och internationella domstolar konsekvent har fastställt att hänsynstaganden avseende allmän moral inte motiverar olika behandling, även i samband med yttrandefrihet. Parlamentet framhåller det stora flertal länder i Europa som inte har sådana lagar och som har

framgångsrika samhällen präglade av mångfald och ömsesidig respekt.

17. Europaparlamentet uppmanar de berörda myndigheterna i Ryssland, Ukraina, Moldavien och alla EU-medlemsstater att visa och garantera respekt för principen om icke-diskriminering samt att ompröva dessa lagar och förslag mot bakgrund av internationell människorättslagstiftning och sina åtaganden inom ramen för denna lagstiftning.

18. Europaparlamentet uppmanar kommissionen, rådet och Europeiska utrikestjänsten att uppmärksamma och fördöma dessa förbud, särskilt i samband med inrikespolitiska frågor, bilaterala dialoger och den europeiska grannskapspolitiken. Rådet och utrikestjänsten uppmanas dessutom att ta upp denna fråga inom relevanta internationella forum, såsom Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och FN.

19. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till kommissionen, rådet, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, medlemsstaternas regeringar och parlament, Rysslands och Ukrainas regeringar och parlament, Rysslands ovannämnda regionala parlament samt Moldaviens ovannämnda kommunfullmäktige.

Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade för resolutionen. Röstsiffrorna totalt utföll med 430 JA, 105 NEJ och 59 nedlagda röster.

3. Europaparlamentets lagstiftningsresolution om förslaget till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap

Den 10 september 2013 antog Europaparlamentet två resolutioner med anledning av förslag till regelverk från kommissionen om förenklad juridisk procedur för internationella par (med hemvist och/eller egendom i annat EU-land än det land enligt vilketets lag äktenskap eller partnerskap ingicks) i händelse av skilsmässa eller dödsfall. Reglerna syftar till att underlätta gemensamt ägande och vid uppdelning av egendom, såsom fastigheter och finansiella tillgångar. I kommissionens förslag kunde enbart äkta makar (även samkönade sådana i länder med könsneutralt äktenskap) välja vilket lands lag som tillämpas vid uppdelning av egendomen, medan registrerade partner var tvungna att tillämpa det lands lag i enlighet med vilket partnerskapet ingicks. Europaparlamentet föreslog ändringar i kommissionens förslag för att undanröja diskriminering av registrerade partner. Parlamentet föreslog att även registrerade partner ska kunna välja vilket lands lag som tillämpas, under förutsättning att registrerat partnerskap existerar i det andra landets lagstiftning.

Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade för resolutionen. Röstsiffrorna totalt utföll med 538 JA, 34 NEJ och 54 nedlagda röster.

4. Europaparlamentets resolution om införlivande och tillämpning av rådets direktiv 2004/113/EG om genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster

Den 16 april 2013 antog Europaparlamentet en resolution kring det direktiv som sedan 2004 förbjuder diskriminering på grund av kön när det gäller tillgång och tillhandahållande av varor och tjänster. Bland en lång rad synpunkter på hur direktivet tillämpas anför Europaparlamentet som sin åsikt att könsidentitet ska inkluderas i framtida lagstiftning på jämställdhetsområdet. Transpersoner skyddas inte fullt ut inom EU-lagstiftningen mot diskriminering. I den tolkning som EU-domstolen gjort ingår i diskrimineringsgrunden kön även transpersoner som planerar att genomgå eller har genomgått könskorrigering. Europaparlamentets ställningstagande innebär att man menar att alla transpersoner ska skyddas mot diskriminering på samma sätt som skydd finns mot diskriminering på grund av kön.

Uppmaningen från parlamentet lyder: "Europaparlamentet uppmanar kommissionen att i linje med domstolens rättspraxis fullt ut inkludera diskriminering på grund av könsidentitet i sin framtida politik och lagstiftning på jämställdhetsområdet."

Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade för resolutionen.. Röstsiffrorna totalt utföll med 488 JA, 152 NEJ och 54 nedlagda röster.

5. Europaparlamentets resolution om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Den 10 december 2013 avslog Europaparlamentet ett förslag till resolution om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, den så kallade Estrela-rapporten (efter den ansvariga rapportören Edite Estrela från Portugal) från utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män. Bland annat ingick i resolutionen uppmaningar om tillgång till säkra och lagliga aborter, om sexualundervisning och om tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård samt till preventivmedel. I resolutionen ingick även en punkt om tvångssterilisering: "Europaparlamentet betonar att tvångssterilisering eller påtvingad sterilisering av en person, är en kränkning av personens mänskliga rättigheter och kroppsliga integritet. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att upphäva all befintlig lagstiftning som föreskriver sterilisering." I stället för det av utskottet framlagda förslaget antogs en resolution som kortfattat konstaterade att "utformningen och genomförandet av strategier för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och sexualundervisning i skolor hör till medlemsstaternas ansvarsområden." Den alternativa resolutionen, som

med knapp majoritet röstades igenom, lades fram av den kristdemokratiska och konservativa partigruppen EPP och den konservativa partigruppen ECR.

Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade mot det alternativa förslag till resolution som antogs, utom Christofer Fjellner (M), Gunnar Hökmark (M) och Anna Ibrisagic (M) som lade ner sina röster och Alf Svensson (KD), som röstade JA till det alternativa förslaget. Röstsiffrorna totalt utföll med 334 JA till den alternativa resolutionen, 327 NEJ och 35 nedlagda röster.

6. Europaparlamentets lagstiftningsresolution om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet Rättigheter och medborgarskap för perioden 2014–2020

Den 10 december 2013 antog Europaparlamentet kommissionens förslag till inriktning och finansiering av det sjuåriga programmet Rättigheter och medborgarskap. Programmet är en fortsättning av tre tidigare program som funnits under 2007-2013. Finansieringen uppgår till 439 miljoner under programtiden. Medel som bl.a. kommer användas till projekt som motverkar diskriminering på grund av alla de diskrimineringsgrunder som EU fastställt, inklusive sexuell läggning. I diskrimineringsgrunden kön inkluderas transpersoner som planerar att genomgå eller har genomgått könskorrigering.

De särskilda mål som programmet ska ha anges i resolutionens artikel 4:

- a) Främja effektivt genomförande av principen om förbud mot diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning och iakttäta principen om förbud mot diskriminering på de grunder som anges i artikel 21 i stadgan.
- b) Förebygga och bekämpa rasism, främlingsfientlighet, homofobi och andra former av intolerans.
- c) Främja och skydda rättigheter för personer med funktionshinder.
- d) Främja jämställdhet mellan kvinnor och män och integrering av ett jämställdhetsperspektiv.
- e) Förebygga och bekämpa alla former av våld mot barn, ungdomar och kvinnor och våld mot andra riskgrupper, särskilt de som är i riskzonen att utsättas för våld i nära relationer, samt skydda dem som drabbats av sådant våld.
- f) Främja och skydda barnets rättigheter.
- g) Bidra till att säkerställa högsta möjliga skydd av privatlivet och personuppgifter.
- h) Främja och stärka utövandet av rättigheter som grundar sig på unionsmedborgarskapet.
- i) Göra det möjligt för enskilda i deras egenskap av konsumenter eller näringsidkare på den inre marknaden att åtnjuta sina rättigheter enligt unionsrätten, med beaktande av de projekt som finansieras genom konsumentprogrammet.

Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade för lagstiftningsresolutionen, utom Mikael Gustafsson (V) som röstade NEJ. Röstsiffrorna totalt utföll med 430 JA, 34 NEJ och 38 nedlagda röster.

7. Europaparlamentets årsrapport om mänskliga rättigheter och demokrati i världen 2012 och Europeiska unionens politik på området

Den 11 december 2013 antog Europaparlamentet en resolution om den årliga rapporten om mänskliga rättigheter och demokrati i världen. Rapporten är en översyn av läget för mänskliga rättigheter i världen med rekommendationer till hur EU bör agera. Tre rekommendationer berör särskilt hbtq-personers mänskliga rättigheter:

68. Europaparlamentet är djupt oroat över de förtryckande lagar som nyligen införts i Ryssland och de ryska myndigheternas godtyckliga tillämpning av dessa, som i upprepade fall har lett till trakasserier av icke-statliga organisationer, aktivister inom det civila samhället, människorättsförsvarare, minoriteter, och hbtq-personer. (...)Parlamentet uttrycker sin djupaste oro över de gärningar som begås av högerextrema medborgargarden som kontaktar hbtq-personer via internet för att locka dem i en fälla och överfalla dem och därefter lägger ut hundratals videofilmer med dessa dåd på nätet. Parlamentet uppmanar EU:s delegation och medlemsstaternas ambassader i Ryssland att öka sitt stöd till försvararna av de mänskliga rättigheterna för hbtq-personer, i överensstämmelse med de gällande riktlinjerna.

76. Europaparlamentet är djupt oroat över den ökande trenden med våld från staten mot hbtq-personer i flera länder söder om Sahara, särskilt Uganda, Nigeria, Kamerun och Senegal. Parlamentet fördömer kraftfullt försöken att införa ännu mer repressiva lagar i länder där homosexualitet redan är straffbelagt. Parlamentet uppmanar ledamöter i andra parlament att inte ge efter för populistiska och konservativa påtryckningar, även från religiösa ledares håll, och att slå vakt om alla medborgares rättigheter, inbegripet hbtq-personerna. Parlamentet påpekar att homosexualitet fortfarande är straffbart i 76 länder, varav fem föreskriver dödsstraff. Parlamentet beklagar att Cotonouavtalet återigen undertecknades utan diskussion om diskriminering på grund av sexuell läggning som en del av den politiska dialogen, såsom begärts åtskilliga gånger av Europaparlamentet. Parlamentet påminner kommissionen och rådet om sin fasta avsikt att ta med denna aspekt i nästa översyn av avtalet.

85. Europaparlamentet noterar den beklagliga tendensen att anta lagar som begränsar yttrande- och mötesfriheten för dem som stöder hbtq-personers mänskliga rättigheter. Parlamentet konstaterar att sådana lagar för närvarande finns i Litauen

och Ryssland, övervägs i Ukraina och har föreslagits i Georgien, Armenien och Kazakstan. Parlamentet gratulerar Moldavien för upphävandet av en lag som förbjöd "propagerande för andra relationer än sådana som hör till äktenskap eller familj". Parlamentet uppmanar EU:s delegationer i de berörda länderna att framföra EU:s synnerliga oro över dessa lagar.

Resolutionen uttrycker stöd för "införandet av icke förhandlingsbara, rättsligt bindande människorättsklausuler i alla internationella avtal som EU ingått med tredjeländer och anser att sådana klausuler systematiskt bör inkluderas även i handelsavtal." (Det i resolutionen nämnda Cotonouavtalet är ett sådant internationellt avtal, kring samarbete, bistånd och handel, mellan EU och länder i Afrika söder om Sahara, Västindien och Stillahavsområdet.) Resolutionen välkomnar även de av rådet 2013 antagna riktlinjerna för EU:s förespråkande och försvar av hbtq-personers mänskliga rättigheter internationellt.

Resolutionen i dess helhet antogs utan omröstning med namnupprop. Alla de partigrupper svenska Europaparlamentariker tillhör ställde sig bakom resolutionen i utrikesutskottet.

8. Europaparlamentets resolution om EU:s färdplan mot homofobi och diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet

Den 4 februari 2014 antog Europaparlamentet en resolution om en färdplan mot homofobi och diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet, den så kallade Lunacek-rapporten (efter ansvarig rapportör Ulrike Lunacek från Österrike). EU har sedan tidigare beslut om sådana strategier för romsk integrering, diskriminering på grund av funktionshinder och diskriminering på grund av kön. En färdplan är ett sätt inom EU att ta ett helhetsgrepp om ett frågeområde. Övergripande anförs i resolutionen att "Europaparlamentet uppmanar kommissionen, medlemsstaterna och relevanta organ att tillsammans utarbeta en övergripande flerårig strategi för hur man ska uppnå ett skydd för hbtq-personers grundläggande rättigheter, dvs. en färdplan, en strategi eller en handlingsplan som beskriver de olika problemen och målen i detta hänseende." De områden som parlamentet anser att färdplanen ska innehålla är icke-diskriminering (inom arbetslivet, i samband med utbildning, i samband med hälsa och i samband med varor och tjänster), åtgärder beträffande transpersoner och intersexuella, medborgarskap, familj och rörlighet, mötes- och yttrandefrihet, hatpropaganda och hatbrott, asyl samt utvidgning och externa åtgärder. Under 2013 förenade sig elva EU-länder (Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Italien, Kroatien, Malta, Nederländerna, Sverige och Österrike) för att uttrycka ett gemensamt stöd till och uppmana kommissionen att utarbeta en sådan strategi.

Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade för resolutionen. Röstsiffrorna totalt utföll med 394 JA, 176 NEJ och 72 nedlagda röster.

9. Europaparlamentets resolution om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen (2012)

Den 27 februari 2014 antog Europaparlamentet en resolution om den årliga rapporten om grundläggande rättigheter inom EU. Rapporten innehåller en lång rad rekommendationer om hur EU bör agera. Fem rekommendationer berör särskilt hbtq-personers grundläggande rättigheter:

31. Europaparlamentet gläder sig över att ett växande antal medlemsstater respekterar rätten att bilda familj inom ett äktenskap, ett registrerat partnerskap eller ett registrerat samboförhållande liksom rätten till adoption utan diskriminering på grund av sexuell läggning och uppmanar övriga medlemsstater att vidta liknande åtgärder. Parlamentet välkomnar Europadomstolens dom i målet Vallianatos m.fl. mot Grekland, i vilken det bekräftas att samkönade par inte kan utestängas från civila vigslar. Kommissionen och alla medlemsstater uppmanas att föreslå och anta lagstiftning och politiska riktlinjer för att bekämpa homofobi, transfobi och hatbrott och välkomnar offentliggörandet av yttrande 2/2013 från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter om rambeslutet om rasism och främlingsfientlighet – med särskild tonvikt på offrens rättigheter. Parlamentet uppmanar kommissionen och samtliga medlemsstater att säkerställa genomförandet av direktivet om fri rörlighet utan diskriminering på grund av sexuell läggning och parlamentet uppmanar återigen kommissionen att en föreslå ambitiös förordning om ömsesidigt erkännande av civilståndshandlingars rättsverkan.

32. Europaparlamentet är oerhört bekymrat över antalet självmord bland unga som utsätts för homofobi. Parlamentet påminner om resultatet av den undersökning som Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter genomfört bland lesbiska, homosexuella, bisexuella och transpersoner i EU. Den visade att 26 procent av de som svarade hade blivit överfallna eller hotats med våld hemma eller på annan plats. Bland transpersoner var siffran högre, 35 procent. Av de svarande kände sig 19 procent diskriminerade på arbetet eller när de sökte arbete, trots att de har ett lagstadgat skydd i EU-lagstiftningen. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att med utgångspunkt i dessa resultat vidta omfattande EU-åtgärder mot problemen för de grundläggande rättigheterna för lesbiska, homosexuella, bisexuella och transpersoner, i form av en EU-färdplan för jämlikhet grundad på sexuell läggning och könsidentitet, såsom parlamentet och icke-statliga organisationer upprepade gånger har krävt.

33. Europaparlamentet beklagar att de rättsliga förfarandena för erkännande av könstillhörighet för transpersoner fortfarande inbegriper obligatorisk sterilisering i 14 medlemsstater. Medlemsstaterna uppmanas att se över dessa förfaranden så att de till fullo respekterar transpersoners rätt till värdighet och fysisk integritet.

Parlamentet gratulerar kommissionen till dess engagemang för arbetet inom Världshälsoorganisationen när det gäller att stryka könsidentitetsstörningar från förteckningen över psykiska och beteendemässiga störningar samt se till att det görs en icke-patologisk omklassificering vid förhandlingarna om den elfte versionen av den internationella sjukdomsklassifikationen (ICD-11).

40. (...)Parlamentet efterlyser tillämpning av den senaste domen från EU-domstolen om att hbt-personer som söker asyl kan utgöra en särskild samhällsgrupp som kan trakasseras på grund av sin sexuella läggning och att förekomsten av fängelsestraff i ursprungslandet som påföljd för homosexuella handlingar i sig kan utgöra en förföljelse.

48. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att anta en nationell lagstiftningsram för att ta itu med alla typer av diskriminering och garantera effektiv tillämpning av EU:s nuvarande regelverk, bland annat genom att inleda överträdelseförfaranden. Parlamentet beklagar djupt dödläget i rådets förhandlingar om förslaget till direktiv om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning och uppmanar återigen rådet att anta förslaget. Parlamentet välkomnar det litauiska rådsordförandeskapets tillstyrkande av förslaget och uppmanar övriga medlemsstater att följa detta exempel. (...)

Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade för resolutionen, utom Christofer Fjellner (M) och Gunnar Hökmark (M) som röstade NEJ (vilket var i enlighet med deras partigrupp EPP:s ställningstagande), och Anna Maria Corazza Bildt (M), Anna Ibrisagic (M) och Alf Svensson (KD) som lade ner sina röster. Röstsiffrorna totalt utföll med 312 JA, 244 NEJ och 27 nedlagda röster.

10. Europaparlamentets resolution om halvtidsöversyn av Stockholmsprogrammet

Den 2 april 2014 antog Europaparlamentet en resolution om utvärdering av Stockholmsprogrammet, som antogs av rådet 2009. Stockholmsprogrammet syftar bl.a. till säkerhetssamarbete, förbättrad krishantering, åtgärder mot gränsöverskridande brottslighet, möjlighet till gemensamma polisiära uppdrag i utlandet och gemensam immigrationslagstiftning. Även förstärkt åtnjutande av friheter, som den fria rörligheten för människor, ingår. Programmet utgör uppmaningar till kommissionen om att initiera olika lagförslag. I parlamentets resolution uppmanas kommissionen bl.a. att komma med förslag som skulle underlätta för hbtq-personers familjer att röra sig över gränserna genom införande av regler för ömsesidigt erkännande av civilståndshandlingar inom EU. De hbtq-relevanta punkterna i resolutionen är framför allt:

19. Europaparlamentet anser att större uppmärksamhet bör ägnas åt att reagera på utsatta gruppers särskilda situation och åt att stärka kampen mot rasism,

främlingsfientlighet, antisemitism, religiös intolerans, islamofobi, antiziganism, homofobi och transfobi.

20. Europaparlamentet anser att det är av yttersta vikt att anta och effektivt tillämpa lagstiftningen rörande bekämpning av hatbrott och hatpropaganda och personer som främjar, stöder och gör sig skyldiga till hatbrott och hatpropaganda. Sådan lagstiftning bör utvecklas ytterligare i full överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen.

43. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att i överensstämmelse med tidigare utfästelser och till följd av upprepade begäranden från parlamentet fullfölja de befintliga planerna på att lägga fram förslag om en allomfattande metod för ömsesidigt erkännande av civilståndshandlingar, för att undanröja diskriminerande rättsliga och administrativa hinder för både kvinnliga och manliga medborgare och deras familjer som vill utöva sin rätt till fri rörlighet, och för att EU:s medborgare och invånare samt deras familjer inom hela EU ska kunna åtnjuta de befintliga rättigheterna för de civilstånd som redan är juridiskt erkända i flera jurisdiktioner i EU.

Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade för resolutionen, utom Olle Ludvigsson (S), Marita Ulvskog (S) och Åsa Westlund (S) som röstade NEJ (vilket var i strid med deras partigrupp S&D:s ställningstagande) och Mikael Gustafsson (V) som lade ner sin röst (vilket var i enlighet med hans partigrupp GUE/NGL:s ställningstagande). Röstsiffrorna totalt utföll med 367 JA, 85 NEJ och 29 nedlagda röster.

Sakfrågorna

De sex frågorna i enkäten

Nedan följer de sex frågor vi ställde i en webbaserad enkät till de översta kandidaterna för varje parti och svarsresultatet. Enkäten skickades till kandidater för de åtta riksdagspartierna samt till kandidater för Piratpartiet, Feministiskt initiativ och Junilistan. För alla partier, utom Feministiskt initiativ och Junilistan, skickades enkäten till de tio översta kandidaterna. Feministiskt initiativ och Junilistan har båda bara nio kandidater på sin respektive valsedel och enkäten skickades i båda dessa fall till samtliga dessa kandidater. Sammanlagt skickades enkäten till 108 kandidater. Den sammanlagda svarsfrekvensen uppgick till 75 procent (81 st).

1. EU:s diskrimineringsdirektiv

Är du för antagande av ett EU-direktiv om förbud mot diskriminering på grund av bland annat sexuell läggning inom områdena socialt skydd, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster?

Svar:

- JA – 84,0 procent (68 st)
- Möjligen/inte tagit ställning – 12,3 procent (10 st)
- NEJ – 3,7 procent (3 st)

Bakgrund till frågan:

Att ha upplevt diskriminering är en alltför vanlig erfarenhet bland hbtq-personer inom EU. I en studie från EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) hade 32 procent av alla homosexuella, bisexuella och transpersoner upplevt diskriminering utanför arbetslivet under det senaste året.

Bland enbart transpersoner hade 38 procent upplevt diskriminering utanför arbetslivet under det senaste året. Trots det finns inget gemensamt skydd inom EU mot diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet utanför arbetslivet. Det gemensamma förbudet inom EU mot diskriminering på grund av bl.a. sexuell läggning som finns gäller inom arbetslivet enbart. Transpersoner skyddas delvis, på ett indirekt och otillräckligt sätt, mot diskriminering på grund av kön inom arbetslivet och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster.

EU-kommissionen presenterade 2008 ett förslag till EU-direktiv om förbud mot diskriminering inom områdena socialt skydd, inklusive social trygghet och hälsovård,

utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster som skulle förbjuda diskriminering på grund av ålder, funktionshinder, sexuell läggning och religion eller övertygelse. I ett flertal EU-länder saknas det idag diskrimineringskydd på grund av sexuell läggning inom de föreslagna områdena. Direktivet skulle innebära införande av samma diskrimineringskydd på grund av bland annat sexuell läggning inom hela EU.

2009 antog Europaparlamentet kommissionens förslag till EU-direktiv. För att det ska kunna träda i kraft krävs dock att alla medlemsländer ställer sig bakom det i ministerrådet. Beklagligt nog har denna process, att nå fram till ett beslut i ministerrådet, under de senaste åren blockerats av några medlemsländer.

RFSL anser att grundläggande diskrimineringskydd på EU-nivå på grund av sexuell läggning och könsidentitet är ett viktigt verktyg för att motverka diskriminering inom EU:s medlemsländer.

2. EU:s fria rörlighet för människor

Är du för att den fria rörligheten inom EU för människor utvidgas så att den också fullt ut gäller för samkönade par som ingått äktenskap eller partnerskap?

Svar:

- JA – 88,9 procent (72 st)
- Möjligen/inte tagit ställning – 11,1 procent (9 st)
- NEJ 0 procent (0 st)

Bakgrund till frågan:

Fri rörlighet inom EU inte bara för varor, tjänster och kapital, utan också för människor, är en av de grundläggande friheterna inom EU. Den fria rörligheten för människor inom EU är dock inskränkt för den som har en partner av samma kön.

Den som är gift med en EU-medborgare av motsatt kön kan automatiskt följa med och tillerkänns sociala rättigheter när partnern arbetar i ett annat EU-land. Den som är gift eller registrerad partner med en EU-medborgare av samma kön kan däremot automatiskt bara följa med och tillerkänns enbart sociala rättigheter då partnern arbetar i ett annat EU-land som har lagstiftning om registrerat partnerskap eller lagstiftning om könsneutralt äktenskap.

Än mer komplicerat blir det om ett samkönat par tillsammans är föräldrar till ett barn, då gemensamt föräldraskap för två personer av samma kön inte erkänns i flera andra EU-länder, vilket gör att ett barn kan förlora sin ena juridiska förälder vid flytt till annat EU-land. Följande EU-länder, utan egen lagstiftning om registrerat partnerskap eller

könsneutralt äktenskap, erkänner idag inte ett svenskt gift samkönat par som gifta eller motsvarande: Bulgarien, Cypern, Estland, Grekland, Italien, Kroatien, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien och Slovakien. Att ta med sig en partner av samma kön vid flytt till någon av dessa länder kan, i avsaknad av en EU-reglering som erkänner alla par som ingått äktenskap eller registrerat partnerskap i ett EU-land som gifta eller motsvarande inom hela EU, vara förenat med omfattande och inte sällan oöverstigligen svårigheter.

RFSL anser att den fria rörligheten för människor inom EU ska gälla lika för alla oavsett sexuell läggning eller könsidentitet.

3. Hets och hatbrott

Är du för att EU inför gemensam lagstiftning mot homofobisk och transfobisk hets och homofobiska och transfobiska hatbrott?

Svar:

- JA – 72,8 procent (59 st)
- Möjligen/inte tagit ställning – 17,3 procent (14 st)
- NEJ – 9,9 procent (8 st)

Bakgrund till frågan:

EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) har framfört att gemensam lagstiftning inom EU mot homofobisk hets och homofobiska hatbrott behövs. Detta skulle vara i linje med att det finns ett så kallat ramverksbeslut inom EU om sådan lagstiftning när det gäller rasism och xenofobi. Byrån menar att homofobi uttryckt i form av hets mot folkgrupp eller hatbrott mot enskilda individer ”behöver motarbetas runtom inom EU genom att en minimistandard för effektiv kriminaliserande lagstiftning tillförsäkras”.

Hbtq-personer är en utsatt grupp när det gäller både hets och hatbrott inom hela EU. Enligt en studie från FRA hade över en fjärdedel av alla hbtq-personer inom EU under de senaste fem åren upplevt våld eller hot om våld på grund av sin sexuella läggning eller könsidentitet.

Få medlemsländer har lagstiftning som möjliggör straffskärpning för hatbrott på grund av offrets sexuella läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Lagstiftning som förbjuder hets på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck saknas också i många medlemsländer.

RFSL anser att hbtq-personer bör skyddas mot hets och hatbrott på EU-nivå genom ett gemensamt förbud mot hets mot folkgrupp och att möjlighet till straffskärpning vid hatbrott finns inom hela EU.

4. Rättslig situation för transpersoner

Är du för att initiativ tas för att transpersoner ska få möjlighet att ändra juridisk könstillhörighet och namn inom hela EU?

Svar:

- JA – 66,7 procent (54 st)
- Möjligen/inte tagit ställning – 24,7 procent (20 st)
- NEJ – 8,6 procent (7 st)

Bakgrund till frågan:

Den rättsliga situationen för transpersoner skiljer sig mycket åt mellan olika EU-länder. I långt ifrån alla EU-länder kan exempelvis transpersoner inom ramen för en allmän sjukförsäkring genomgå könskorrigering behandlingar. Det är inte heller i alla EU-länder som det är möjligt att erhålla en ändring av sin juridiska könstillhörighet eller få en ändring av sitt förnamn till ett namn som stämmer överens med könsidentiteten. I vissa länder åtföljs en möjlighet att ändra juridisk könstillhörighet med ovidkommande krav om att personen måste vara ogift eller steril. Allt detta får en praktisk negativ inverkan på möjligheterna för transpersoner att åtnjuta den fria rörligheten inom EU.

Diskrimineringen mot transpersoner är omfattande, med följd att våld mot transpersoner är vanligt förekommande och svårigheterna för transpersoner att komma in på arbetsmarknaden är stora. EU har hittills inte tagit några egentliga initiativ alls för att motverka diskrimineringen av transpersoner och förbättra situationen inom medlemsländerna för transpersoner. De förbud mot diskriminering i arbetslivet och när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster som finns på grund av kön inom EU täcker dock även, genom tolkning gjord av EU-domstolen, de transpersoner som genomgått eller är på väg att genomgå könskorrigering.

RFSL anser att transpersoner måste tillförsäkras rätten att ändra juridisk könstillhörighet, utan uppställande av ovidkommande krav, samt ändra sitt namn till ett som överensstämmer med könsidentiteten inom hela EU.

5. Hbtq-personers mänskliga rättigheter i världen

Är du för att EU arbetar aktivt och strategiskt för upprätthållande av respekten för hbtq-personers mänskliga rättigheter runt om i världen?

Svar:

- JA – 90,1 procent (73 st)
- Möjligen/inte tagit ställning – 8,7 procent (7 st)

- NEJ – 1,2 procent (1 st)

Bakgrund till frågan:

Under de senaste åren har EU utvecklat nya instrument för att arbeta aktivt med att stärka respekten för hbtq-personers mänskliga rättigheter i världen. 2013 antogs riktlinjer i ministerrådet för arbetet med att stärka och skydda hbtq-personers mänskliga rättigheter. Hbtq-personers mänskliga rättigheter nämns också uttryckligen i EU:s strategiska ramverk och åtgärdsplan kring mänskliga rättigheter och demokrati, med målsättningar kring att ingå samarbeten med tredje land och att försöka uppnå konkreta åtaganden på området i internationella fora såsom FN och OSSE. Europaparlamentet och kommissionen reagerar regelbundet när hbtq-personers grundläggande mänskliga rättigheter hotas och kränks runtom i världen. Därutöver ingår uttryckliga krav på respekt för hbtq-personers mänskliga rättigheter i medlemskapsförhandlingar med EU:s ansökarländer. För att dessa grunder för en sammanhållen strategi för att verka för hbtq-personers mänskliga rättigheter ska kunna fortsätta utvecklas, krävs att EU systematiskt använder sig av de framtagna redskapen i sina diplomatiska kontakter och vid ingående av avtal med andra länder. Påverkan måste ske på ett sätt som anses mest strategiskt för att få länder att upphöra med kränkningar av hbtq-personers mänskliga rättigheter. Det krävs också att en systematisk övervakning sker kring efterlevandet av skyddet för mänskliga rättigheter och införandet av diskrimineringskydd i EU:s ansökarländer under alla faser av medlemskapsförhandlingarna. Detta måste ske i nära samverkan med hbtq-rörelsen i enskilda länder.

RFSL anser att EU måste vara en pådrivande kraft i världen för förverkligandet av hbtq-personers mänskliga rättigheter.

6. Hbtq-personers grundläggande rättigheter inom unionen

Är du för antagande av en handlingsplan inom EU för mänskliga rättigheter vilken ställer upp krav på medlemsländerna som kan leda till kännbara åtgärder om de inte uppfylls?

Svar:

- JA – 74,1 procent (60 st)

- Möjligen/inte tagit ställning – 24,7 procent (20 st)

- NEJ – 1,2 procent (1 st)

Bakgrund till frågan:

EU saknar idag effektiva instrument om något EU-land inför lagar och regler som begränsar de grundläggande rättigheter EU står för. Ett tydligt exempel är Litauens lag om skydd av minderåriga mot skadlig påverkan från offentlig information, som infördes med syfte att begränsa yttrandefriheten kring frågor om sexuell läggning och könsidentitet. Även försök att begränsa mötesfriheten för hbtq-personer har förekommit inom EU. Dessa initiativ åtföljs inte sällan av förslag om att anta regelverk som exkluderar hbtq-personers familjebildning från juridiskt erkännande. Även om EU, i form av företräddelsevis kommissionen och parlamentet, reagerar i fall då de ser att EU:s grundläggande värden om mänskliga rättigheter hotas i ett medlemsland har EU ont om verksamma instrument för att förhindra ett medlemsland från att bryta mot EU:s grundläggande värderingar.

Under den kommande mandatperioden innebär EU:s pågående ratificering av Europakonventionen om mänskliga rättigheter ett tillfälle för EU att genomföra en övergripande och reviderande genomgång av EU:s lagstiftning och policier för mänskliga rättigheter. En sådan genomgång bör leda till en handlingsplan för mänskliga rättigheter, där minimikrav och riktmärken ställs upp för medlemsländerna och där underlåtenhet att efterleva kraven leder till kännbara sanktioner.

RFSL anser att EU behöver anta en intern handlingsplan för mänskliga rättigheter och utifrån den skapa en mekanism som möjliggör för EU att reagera på ett kraftfullt och effektivt sätt vid förekomst av brott mot mänskliga rättigheter i medlemsländerna.

Kandidaterna

I den enkät RFSL skickade ut till 108 kandidater gavs även utrymme för kommentarer, vilket en del av kandidaterna utnyttjat. Även över e-post har kommentarer inkommit. I det följande redovisas ett urval av dessa kommentarer.

Malin Björk (V), Mikael Gustafsson (V) och Linda Snecker (V) gemensamt:

Om diskrimineringsdirektivet:

”Vi i vänsterpartiet anser generellt att ny EU lagstiftning tenderar att vara en dålig idé, eftersom det alltför ofta blir innebär en de facto harmonisering till det sämre. Därför vill vi se den framförhandlade versionen av ett sådant direktiv innan vi tar slutgiltig ställning. Vi accepterar inte en försämring av skyddet mot diskriminering eller en halvmesyr som i realiteten till och med kan befästa eller legitimera diskriminering.”

Om handlingsplan inom EU för mänskliga rättigheter:

”Det beror helt och hållet på hur en sådan mekanism utarbetas och ser ut, och hur det institutionella ansvaret fördelas. Europarådets arbete bör vara grunden för EU:s arbete på det här området.”

Carl-Oskar Bohlin (M)

”Kampen för att all kärlek ska vara lika mycket värd i hela Europa behöver alla sina vänner, jag är en av dem.”

Om den fria rörligheten:

”Att det svenska äktenskapet eller registrerade partnerskapet ska tillerkännas samma juridiska status i alla EU-länder är en självklarhet och en fråga som bör ges stort fokus.”

Om gemensam lagstiftning mot homofobisk och transfobisk hets och homofobiska och transfobiska hatbrott:

”Definitivt, men den straffrättsliga utformningen måste äga rum på medlemsstatsnivå. EU ska i så liten utsträckning som möjligt lägga sig i straffsätser. Det är en nationell fråga.”

Emil Broberg (V)

Om gemensam lagstiftning mot homofobisk och transfobisk hets och homofobiska och transfobiska hatbrott:

”Jag tycker inte att EU ska fatta denna typ av beslut. Lagstiftning är något som varje land ska besluta om själva. Dock är det en mycket viktig fråga att driva att alla länder borde

instifta denna typ av lagar då det är ett omfattande och stort problem som måste bekämpas.”

Anna Maria Corazza Bildt (M):

Om diskrimineringsdirektivet:

”Dessvärre saknas det ett diskrimineringsskydd på grund av sexuell läggning inom dessa områden i ett flertal EU-länder. I mitt arbete i Europaparlamentet har jag uppmanat medlemsstaterna att gå framåt i förhandlingarna om EU-direktivet mot diskriminering på grund av sexuell läggning. Jag tror att vi kommer att övertyga de länder som tidigare sagt nej till det tidigare EU-direktivet att ändra sina ståndpunkter genom öppenhet och diskussioner.”

Om den fria rörligheten:

”Det står tydligt i de mänskliga rättigheterna att alla – oavsett kön och sexuell läggning – ska ha samma rättigheter och lika värde. Därför är det även viktigt att den fria rörligheten inte diskriminerar någon. Därför har jag varit särskilt aktiv i Europaparlamentet för att förbättra det ömsesidiga erkännandet av civilståndshandlingar mellan medlemsstater, inklusive äktenskapsbevis och registrerade partnerskap mellan samkönade par, för att hbtq-personer ska kunna utnyttja till fullo den fria rörligheten. Jag ska fortsätta engagera mig för att minska byråkrati för medborgare och förenkla den fria rörligheten.”

Om gemensam lagstiftning mot homofobisk och transfobisk hets och homofobiska och transfobiska hatbrott:

”Det är viktigt att det inom hela EU finns lagstiftning som skyddar mot denna typ av hets och hatbrott. I Europaparlamentet har vi nyligen antagit en rapport som kräver en EU vägkarta mot homofobi. Det är viktigt att samla kraft på alla nivåer och tydligt stå upp mot alla former av homofobi, transfobi och hatbrott. Vägkartan ska innehålla konkreta åtgärder för att se till att HBTQ personer respekteras och inte utsätts för diskriminering på jobbet, i vården, i utbildning och i samhället som helhet. Jag ska fortsätta engagera mig för att följa upp att vägkartan blir verklighet och att medlemsstaterna genomför den fullt och korrekt.”

Om att EU aktivt ska arbeta för att upprätthålla respekten för hbtq-personers mänskliga rättigheter runtom i världen:

”För att de mänskliga rättigheterna ska gälla i alla länder, måste ett aktivt och strategiskt arbete genomföras i EU. När vi antog det europeiska asylsystemet inkluderade vi till exempel ”sexuell läggning” som ett motiv för förföljelse, så att människor som behöver särskild hjälp för att de diskrimineras på grund av sin sexuella läggning ska få anpassat stöd och skydd. EU som global aktör kan spela en viktig roll för att säkerställa respekten för grundläggande rättigheter för HBTQ personer. Europaparlamentet antar regelbundet

betänkanden om akuta fall som bryter mot mänskliga rättigheter runt om i världen. På så sätt sätter vi stor politisk press på tredje länder som inte respekterar HBTQ-personers grundläggande rättigheter.”

Om handlingsplan inom EU för mänskliga rättigheter:

”Det är mycket viktigt att ett aktivt och systematiskt arbete görs för att samtliga länder värnar sina invånare och respekterar de mänskliga rättigheterna. På EU-nivå har vi den europeiska stadgan om grundläggande rättigheter och den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Alla medlemsländer är skyldiga att respektera båda.

Det vore ett viktigt steg om EU som sådant ansluter sig till Europakonventionen för att förbättra dess genomförande och efterlevnad. Jag hoppas vi ska lyckas komma över de återstående tekniska och juridiska hinder. Jag välkomnar Kommissionens uttalande nyligen för att förbättra svaren på EU-nivå mot brott mot grundläggande rättigheter i Europa. Vi måste använda de instrument som redan finns på ett mer effektivt sätt och göra det möjligt för Kommissionen att leva upp till sin roll som väktare av fördraget också när det gäller grundläggande rättigheter.”

Bodil Ceballos (MP)

Om gemensam lagstiftning mot homofobisk och transfobisk hets och homofobiska och transfobiska hatbrott:

”Det är inte helt oproblematiskt att ha gemensamma regler avseende vissa brott men andra inte - men jag är självklart för att hatbrott ska beivras i alla EU-länder.”

Leif Danielsson (JL)

”EU-ländernas villkor prövas vid inträdet för de länder som vill bli medlemmar. Jag utgår ifrån att EU-kommissionen löpande kontrollerar efterlevnaden bland medlemsländerna. Personligen kan vi ha synpunkter på lagstiftning inom en mängd områden, hur behjärtansvärt det än må vara.

Lagstiftning ska enligt min mening vara en nationell angelägenhet. Det är bland annat detta som konstituerar en nation. Därför tycker jag att EU:s lagstiftande funktion överhuvudtaget ska ifrågasättas. Enda undantaget är regelverket för EU:s gemensamma marknad. Så vitt jag förstår är detta synsätt också kärnan i den brittiska kritiken mot EU. Junilistan ställer upp i valet den 25 maj för att ge en röst åt alla de svenskar som inte vill ha en EU-stat och som vill se ett reformerat EU utan inslag av främlingsfientlighet. Vi bejakar den fria rörligheten men motsätter oss denna framväxande centralstyrda maktkoloss som präglas av missmod, stagnation och arbetslöshet.”

Isak Engqvist (C)

Om diskrimineringsdirektivet:

”Jag ser att den diskriminering som sker i dag måste motverkas och gärna att lagstiftningen inkluderar fler. Dock kommer det alltid vara frågan om att avgöra när förslaget till direktiv ligger på bordet, huruvida det paketet uppnår de rätta syftena eller ej.”

Rick Falkvinge (PP)

”Jag är polyamorös. Jag är personligen ganska besvrad av den monoamorösa normen som finns precis överallt, och skulle gärna se att RFSL arbetade mer för att synliggöra att alla inte är stöpta i samma form även på detta område, som man gjort på andra.”

Om juridiskt byte av könstillhörighet:

”I förlängningen anser jag att konceptet ”juridisk könstillhörighet” helt ska avskaffas. Enda syftet med att ha ett register över något sådant är att kunna göra en illegitim åtskillnad på människor från statsbildningens sida. Att välja sitt eget namn är oerhört viktigt i termer av identitetspolitik (som är mycket, mycket större än bara könsidentitetsfrågor).”

Fredrick Federley (C)

Om en handlingsplan inom EU för mänskliga rättigheter:

”Detta är oerhört viktigt. Givna rättigheter måste övervakas och därtill måste det finnas kraftfulla sanktioner för de som bryter mot dem.”

Christofer Fjellner (M)

”Trots tillfälliga bakslag så är jag övertygad om att den långsiktiga trenden för HBTQ-personers rättigheter är positiv. Men trenden håller inte i sig av sig självt, vi behöver engagemang och opinionstryck från alla håll och på alla nivåer. RFSL:s uppdrag är viktigt och dess verksamhet betydelsefull för den förändringen. Som Öppna Moderaters kandidat till Europaparlamentet vill jag därför framföra ett stort tack!”

Om den fria rörligheten:

”Självklart ska man inte upphöra att bli gift eller vara vårdnadshavare om man lämnar Sverige. Det är viktigt att vi finner en framkomlig väg för detta utan att göra äktenskap till en fråga på EU-nivå. Jag är inte beredd att kompromissa med den svenska äktenskapslagstiftningen eller den fria rörligheten.”

Om juridiskt byte av könstillhörighet:

”En hörnpelare i de mänskliga rättigheterna är att personers sexuella läggning eller könsidentitet inte ska spela någon roll i relationen mellan statsmakten och individen. Det är viktigt att denna rättighet ska efterlevas fullt ut i alla medlemsländer och att de godkänner möjligheten till att ändra juridisk könstillhörighet.”

Om en handlingsplan inom EU för mänskliga rättigheter:

”EU bör självklart ställa upp minimikrav och riktmärken för medlemsländerna och dessa bör även inkludera en tydlig uppföljning. Det är ofta i uppföljning makten brister - det är enklare att skriva nya lagar än att se till så att de som finns följs. Här måste EU bli bättre.”

Hélène Goudin (JL)

”Om jag blir invald, kommer frågor som rör hbt att vara ett av mina prioriterade intresseområden, på samma sätt som när jag var EU-parlamentarieker 2004-2009.”

Anna Hedh (S)

”Jag vill bara tacka för er hjälp och ert stöd under den här mandatperioden. Jag har jobbat mycket med hbtq-frågorna och jag och min pol.sak har haft god hjälp av er. Jag kommer fortsätta kampen för hbtq-personers rättigheter om jag kommer in i parlamentet igen.”

Om diskrimineringsdirektivet:

”Ja, det här är en av de viktigaste frågorna för mig och något jag kommer kämpa för om jag blir återvald. Det är jätteviktigt att vi får igenom ett horisontellt direktiv mot diskriminering i EU. Vi gjorde ett tappert försök 2008-2009 men tyvärr blockerades det av regeringarna i EU. Jag tror att ett övergripande direktiv mot diskriminering skulle göra arbetet mycket lättare när det gäller t.ex. Bekämpning av diskriminering mot hbt-personer.”

Arba Kokalari (M)

Om diskrimineringsdirektivet:

”Jag vill arbeta för att stärka mänskliga rättigheter i Europa, och ett direktiv mot diskriminering på grund av sexuell läggning är ett viktigt steg. Genom öppenhet och diskussioner tror och hoppas jag att de länder som tidigare sagt nej till det tidigare EU-direktivet kommer ändra sina ståndpunkter.”

Julia Kronlid (SD)

Om diskrimineringsdirektivet:

”Är principiellt emot för mycket av överstatliga lagar från EU. diskriminering ska dock givetvis motverkas och brott mot grundläggande mänskliga rättigheter bör bli fall för Europadomstolen. EU ska ställa krav på antidiskrimineringslagar innan det antas som medlemsland.”

Peter Lundgren (SD)

”På ett partipolitiskt plan vill vi inte ge EU någon som helst utökning av sin makt, vi vill återföra självbestämmanderätten till vårt land. Mot bakgrund av detta blir det svårt att ge ett annorlunda svar än jag gjort. Ingen människa väljer sin sexuella läggning, trakasserier och diskriminering mot människor på grund av deras sexuella läggning är oacceptabelt och ska rättsligt beivras. Vidare anser Sverigedemokraterna att människors sexuella preferenser primärt är en privat fråga och ingenting partiet fäster någon vikt vid.”

LiseLotte Olsson (V)

”Väldigt mycket behövs göras på detta område men jag tycker och tror att det bästa är att göra det samarbets-/upplysningsvägen - att göra frågorna överstatliga tror jag inte gynnar framkomsten i att förändra de frågor RFSL driver.”

Marit Paulsen (FP)

”Folkpartiet har nyligen presenterat en rapport, som kräver att EU årligen offentliggör rapporter om hur medlemsländerna respekterar unionens grundläggande värden, genomför regelbundna tematiska utvärderingar för var och en av de grundläggande rättigheterna i EU:s rättighetsstadga och ger kommissionen möjlighet att dra ett medlemsland inför EU-domstolen för brott mot artikel 2 i Lissabonfördraget. Bland möjliga sanktioner finns frysning av utbetalningar av EU-medel och indragen rösträtt i rådet. Om EU ska leva upp till idealen måste vi vara tidiga, tydliga och trovärdiga mot medlemsländer som trampar på mänskliga rättigheter. Därför måste systematiska brott mot EU:s grundläggande värden få politiska och ekonomiska konsekvenser.”

Om diskrimineringsdirektivet:

”Folkpartiet stöder det arbete som görs för att få fram ett nytt EU-direktiv om diskriminering på grund av bland annat sexuell läggning inom områdena socialt skydd, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster. På grund av andra medlemsländers motstånd går arbetet tyvärr trögt, men vi vill driva på för att nå resultat.”

Soraya Post (FI)

Om diskrimineringsdirektivet:

”En självklarhet. En frisk politik måste ju utvecklas och gå fram där människan står i fokus och att alla har lika värde. Alla skyddsnät ska naturligtvis vara jämlika. Det är dags för en utveckling av oss människor. Teknik, industri utvecklas men inte vi, nu får det vara nog! Alla ska ha lika värde punkt slut och ja det kommer jag att driva i parlamentet och ser vikten av att ha kontakt med de organisationer som driver frågan.”

Om att EU aktivt ska arbeta för att upprätthålla respekten för hbtq-personers mänskliga rättigheter runtom i världen:

”100 procent måste EU detta. Vi borde ha lärt oss av historien nu. Vi har haft 66 år att läsa den politiska överenskommelse som samfundet skrev på 1948, allmänna förklaringen plus de konventioner som tillkommit under åren. Det är dags att leva upp till detta och ständigt hålla detta levande.”

Jasenko Selimovic (FP)

Om den fria rörligheten:

”Att EU:s familjebegrepp inte fullt ut inkluderar samkönade par är en oacceptabel begränsning av hbtq-personers möjlighet att utnyttja den fria rörligheten.”

Om gemensam lagstiftning mot homofobisk och transfobisk hets och homofobiska och transfobiska hatbrott:

”EU har redan antagit en rättslig ram för arbetet mot rasistiska och främlingsfientliga hatbrott, och jag vill att arbetet breddas också till hatbrott riktade mot hbtq-personer. I sak anser jag att alla EU-länder bör ha lagstiftning mot hets och hatbrott. Jag är däremot mycket tveksam till att ge EU makt att besluta om hur den svenska yttrandefrihetslagstiftningen ska se ut. När det specifikt gäller hetslagstiftningen anser jag därför det är bättre att arbeta för att varje land inför sådan lagstiftning. Europaparlamentet kan här vara en arena för att bilda opinion för detta. Något jag kommer verka för.”

Om en handlingsplan inom EU för mänskliga rättigheter:

”Europakonventionen för mänskliga rättigheter är sedan Lissabonfördragets ikraftträdande en del av gällande EU-rätt. Det betyder att kommissionen kan dra alla länder som bryter mot denna rättighetsstadga inför EU-domstolen. Detta bör kommissionen göra när EU-medlemsländer tydligt kränker och åsidosätter hbtq-personers rättigheter.”

Anna Troberg (PP)

”Stort tack till RFSL för ert arbete för mig och andra hbtq-personer runt om i Europa!”

Marita Ulvskog (S), Olle Ludvigsson (S), Jytte Guteland (S) och Jens Nilsson (S) gemensamt

Om den fria rörligheten:

”Rätten till fri rörlighet ska gälla för alla, oavsett sexuell läggning. Idag begränsas rätten till fri rörlighet på ett oacceptabelt sätt för samkönade par, genom att äktenskap och sociala rättigheter inte erkänns. Vi har i Europaparlamentet drivit på för att EU-kommissionen ska utfärda riktlinjer för att säkerställa att direktiven om fri rörlighet 2004/38/EG och rätt till familjeåterförening genomförs på ett sådant sätt att man garanterar respekten för alla typer av familjer som är rättsligt erkända enligt medlemsstaternas nationella lagstiftning.

Vi vill också att Kommissionen ska lägga fram förslag om ömsesidigt erkännande av verkningarna av alla civilståndshandlingar inom EU, inklusive registrerade partnerskap, äktenskap och rättsligt erkännande av könstillhörighet för att minska diskriminerande rättsliga och administrativa hinder för medborgare och deras familjer när de utövar sin rätt till fri rörlighet.”

Om gemensam lagstiftning mot homofobisk och transfobisk hets och homofobiska och transfobiska hatbrott:

”Det finns redan idag ett så kallat rambeslut med minimibestämmelser för hatbrott (2008/913/RIF) i EU. Detta syftar till att bekämpa framför allt rasistisk och främlingsfientlig hatpropaganda och hatbrott, och ålägger medlemsstaterna att straffbelägga offentlig uppmaning till våld eller hat på grundval av ras, hudfärg, religion, härstamning eller nationellt eller etniskt ursprung. Vi är för översyn av detta beslut och att även hets på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck ska förbjudas. Detta skulle stärka EU och medlemsstaternas arbete mot hatbrott och underlätta samarbete.”

Om juridiskt byte av könstillhörighet:

”Vi är för att transpersoners rätt att ändra juridisk könstillhörighet, men det är oklart om EU kan besluta om detta. Vi är självklart för att driva på medlemsstaterna för att garantera denna rättighet. Vi vill också att EU-kommissionen ska lägga fram förslag om ömsesidigt erkännande av verkningarna av civilståndshandlingar inom EU, inklusive rättsligt erkännande av könstillhörighet för att minska diskriminerande rättsliga och administrativa hinder för medborgare. Vi har i Europaparlamentet länge drivit på för att Kommissionen ska anta en handlingsplan för att bekämpa diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet.”

Om en handlingsplan inom EU för mänskliga rättigheter:

"Alla stater som vill gå med i EU måste uppfylla de så kallade Köpenhamnskriterierna för rättsstat, demokrati och mänskliga rättigheter. Det vore orimligt att låta medlemsstater bryta mot dessa kriterier när de väl är med. Ett tydligt exempel är Litauen och lagen mot "homosexuell propaganda" mot minderåriga och utvecklingen i Ungern minoriteters rättigheter regelbundet kränks. Vi stöder införandet av en "Köpenhamnskommission" som ska se över att medlemsstaterna respekterar kriterierna som är ett krav för gå med i EU."

Staffan Werme (FP)

"Jag har svårt att fylla i enkäten. Jag kommer att jobba stenhårt för att Köpenhamnskriterierna ska gälla. Men jag kommer inte att agera för att socialpolitik ska bli en del av EU:s ansvar. Och flera av frågorna i vart fall gränsar till en sådan politik. Så eftersom frågorna inte är så öppna, måste jag avstå från att svara, trots att jag kommer att kämpa mycket hårt för att mänskliga rättigheter ska gälla alla EU-medborgare i alla medlemsstater!"

Cecilia Wikström (FP)

Om den fria rörligheten:

"EU bör införa ömsesidigt erkännande av dokument så att de samkönade par som gift sig eller ingått partnerskap i ett medlemsland ska kunna få det erkänt i alla andra medlemsländer. Jag har flera gånger tagit upp detta med kommissionen, det är en självklar rättighet att den fria rörligheten ska gälla fullt ut för alla!"

Om handlingsplan inom EU för mänskliga rättigheter:

"Självklart! Medlemsländer som bryter mot EU-fördragets artikel 2 om grundläggande värden, samt mot stadgan om de grundläggande fri- och rättigheterna ska få kännbara konsekvenser. Alla medlemsländer ska granskas i hur de uppfyller värdena och om de bryts ska man få sanktioner som indraget stöd, indragen rösträtt i rådet eller dragna inför EU-domstolen."

Kristina Winberg (SD)

"Sverigedemokraterna värnar hbtq-personers rättigheter. Samtidigt är det partiets hållning att det är upp till varje land att bestämma om sin egen lagstiftning. Vi i Sverige kan ha många synpunkter på brister i andra länders lagstiftningar men det är i grunden en sak för ländernas befolkningar att ta ställning till. Vi kan däremot påverka genom opinionsbildning."

Partierna

Allmänt

Det krävs minst 4 procent av rösterna för att tilldelas ett av Sveriges 20 mandat i Europaparlamentet. Vid förra valet 2009 (då 45,5 procent av de röstberättigande deltog) räckte det med knappt 127 000 röster för att få ett mandat. Junilistan var närmast spärren av de partier som blev utan mandat: knappt 15 000 röster fattades. Sverigedemokraterna saknade 24 000 röster för att få ett mandat, medan Feministiskt initiativ saknade 57 000 röster för att få ett mandat. En ökad benägenhet bland de väljare som deltar i valet till Europaparlamentet att rösta på mindre partier, jämfört med i ett riksdagsval, gör att alla de elva partier som ingår i denna rapport kan anses ha en realistisk möjlighet att erhålla tillräckligt med röster för att få mandat.

Sammantaget har de kandidater som svarat på RFSL:s enkät i mycket stor utsträckning svarat JA på de frågor som ställts. Lättast har det varit för kandidaterna att svara JA på om EU ska arbeta aktivt och strategiskt för upprätthållande av respekten för hbtq-personers mänskliga rättigheter runt om i världen: 90,1 procent svarade JA på den frågan. Näst lättast har det varit att svara JA på frågan om en utvidgning av den fria rörligheten inom EU för människor ska genomföras, så att den fullt ut gäller också för samkönade par som ingått äktenskap eller partnerskap: 88,9 procent svarade JA på den frågan.

Det kan sägas finnas ett stort mått av samstämmighet över parigränserna kring de hbtq-frågor som behandlas inom EU. Detta kan tillskrivas det faktum att de hbtq-frågor som behandlas på EU-nivå nästan alltid rör sig om saker som redan finns genomförda i svensk lagstiftning eller redan är en del av den svenska regeringens policy. Frågan för svenska politiker blir då, i de flesta fall, i första hand om den aktuella frågan är lämplig att beslutas om gemensamt på EU-nivå eller inte. Det är främst här de svenska partierna skiljer sig åt. Främst de tre partier som, av olika skäl, är mest EU-skeptiska, Vänsterpartiet, Junilistan och Sverigedemokraterna, tenderar att tycka att en del av de frågor som behandlas i denna rapport inte är EU:s kompetens att fatta beslut om. När det gäller Sverigedemokraterna, och i viss mån också Kristdemokraterna, bidrar en konservativ och mer eller mindre hbtq-fientlig grundinställning till skepsis mot de frågor vi ställt.

Socialdemokraterna

93,5 procent överensstämmelse i utvalda omröstningar.

100 procent överensstämmelse i enkätsvaren.

96,8 procent överensstämmelse totalt.

Har idag sex mandat i Europaparlamentet och tillhör parlamentets näst största partigrupp, socialdemokratiska PES.

Av de 10 översta kandidaterna på Socialdemokraternas valsedel svarade 8 på RFSL:s enkät.

I Socialdemokraternas valmanifest nämns ingenting uttryckligen om hbtq-frågor. Däremot återfinns detta ställningstagande: "I EU finns tydliga krav på demokrati, yttrandefrihet och rättssäkerhet. EU måste tydligt agera när medlemsländer frångår dessa principer eller kränker medborgares rättigheter."

I de tio omröstningar som RFSL valt ut att redovisa har Socialdemokraternas ledamöter vid ett tillfälle avvikit från en hbtq-vänlig linje. Det rör sig om omröstningen, i april 2014, om parlamentets resolution om halvtidsöversyn av Stockholmsprogrammet. Detta program antogs av rådet 2009 och syftar bl.a. till säkerhetssamarbete, förbättrad krishantering och åtgärder mot gränsöverskridande brottslighet. I programmet ingår även att den fria rörligheten ska stärkas. I parlamentets resolution ingick bl.a. en uppmaning till kommissionen om att införa regler för ömsesidigt erkännande av civilståndshandlingar, vilket skulle undanröja hinder för hbtq-personer att åtnjuta EU:s fria rörlighet.

Socialdemokraternas kansli i Europaparlamentet förklarar de svenska S-ledamöternas nej-röst (som avvek från PES-gruppens positiva hållning till resolutionen) med att Socialdemokraterna inte, som föreslås i resolutionen, vill inrätta en europeisk åklagare eller utöka den europeiska gränsbevakningsbyrån FRONTEX mandat. Även andra punkter i resolutionen, som syftade till att på EU-nivå bestämma reglerna för val till Europaparlamentet och att öka parlamentets inflytande genom att införa medbeslutande på alla politikområden, fick S-ledamöterna att rösta nej till denna resolution.

Alla S-kandidater som svarade på RFSL:s enkät har svarat JA på alla frågor, vilket är glädjande.

Socialdemokraterna är en försvarare av mänskliga rättigheter och lika rättigheter för hbtq-personer. Det finns dock ibland en skepsis till utökade befogenheter för EU inom partiet som kan göra att drivande av hbtq-frågor, vilka på EU-nivå inte sällan befinner sig i gränslandet för om det rör sig om EU-kompetens eller inte, får stå tillbaka.

Moderaterna

83,3 procent överensstämmelse i utvalda omröstningar.

98,8 procent överensstämmelse i enkätsvaren.

92,7 procent överensstämmelse totalt.

Har idag fyra mandat i Europaparlamentet och tillhör parlamentets största partigrupp, den konservativa och kristdemokratiska gruppen Europeiska folkpartiet - EPP.

Av de 10 översta kandidaterna på Moderaternas valsedel svarade 7 på RFSL:s enkät.

I Moderaternas Europaplattform nämns ingenting om hbtq-frågor. Däremot betonar partiet något mer än tidigare en mer restriktiv hållning gentemot vilka frågor som man menar är lämpade att fatta beslut om på EU-nivå.

I de tio omröstningar som RFSL valt ut att redovisa har moderata ledamöter i vissa omröstningar avvikit från en hbtq-vänlig linje. M-ledamöterna valde t.ex. att antingen rösta nej eller avstå i omröstningen, i februari 2014, om parlamentets resolution om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen (2012). Fem av rekommendationerna i resolutionen berörde särskilt hbtq-personers grundläggande rättigheter. De moderata ledamöternas avvisande ställningstagande till resolutionen (vilken låg i linje med EPP-gruppens negativa hållning) förklaras av M-ledamoten Gunnar Hökmark enligt följande: "Det fanns två avgöranden problem med rapporten som gjorde att jag till slut röstade nej till den i slutvoteringen. Dels lägger den sig i en lång rad frågor och politikområden som medlemsstaterna inte har överlämnat till EU-nivån. Varken socialpolitik, utbildningspolitik eller bostadspolitik hör t.ex. till dessa och rapporten går djupt in i detaljer om hur hemlöshet ska botas och hur läroplaner ska utformas. Dessutom - och det kanske var den slutgiltigt avgörande punkten för att vi röstade emot - var att det föreslogs att nya maktbefogenheter skulle flyttas från medlemsstaterna till EU att kontrollera hur de sköter sig. Det skulle kräva fördragsändringar och mer makt till Bryssel i frågor som jag anser hör den svenska riksdagen och det svenska samhället till, vilket jag motsätter mig."

Moderaterna motsätter sig inte förstärkta rättigheter för hbtq-personer på EU-nivå när sakfrågor kommer upp till behandling, men partiets företrädare lägger företrädevis ner engagemang inom andra frågeområden än likabehandling. En nyvaknad EU-skepsis inom Moderaterna underlättar inte för dess företrädare att lägga ner engagemang på att driva hbtq-frågor inom EU. Det gör inte heller Moderaternas tillhörande i parlamentet till EPP-gruppen, vilken ofta företräder en mer konservativ hållning i hbtq-frågor än vad Moderaterna gör.

Folkpartiet liberalerna

100 procent överensstämmelse i utvalda omröstningar.

100 procent överensstämmelse i enkätsvaren.

100 procent överensstämmelse totalt.

Har idag tre mandat i Europaparlamentet och tillhör parlamentets tredje största partigrupp, Alliansen liberaler och demokrater för Europa - ALDE.

Av de 10 översta kandidaterna på Folkpartiets valsedel svarade 8 på RFSL:s enkät.

I Folkpartiets Europaprogram nämns hbtq-frågor uttryckligen på två ställen. Under punkt

5 - "Respektens och toleransens Europa" står: "Diskrimineringen av hbtq-personer runt om i Europa måste upphöra." Under punkt 37 - "Bistånd för demokrati" står: "Diskussioner kring sexuella och reproduktiva rättigheter samt hbt-rättigheter bör vara centrala i relationerna med länder som tar emot bistånd eller ingår samarbetsavtal med EU."

I de tio omröstningar som RFSL valt ut att redovisa har Folkpartiets ledamöter röstat hbtq-vänligt i samtliga, vilket är glädjande.

Alla FP-kandidater som svarade på RFSL:s enkät har svarat JA på alla frågor, vilket också är glädjande.

Folkpartiet väljer gärna att profilera sig som ett hbtq-vänligt parti. Folkpartiet har inga problem med att driva en konsekvent hbtq-vänlig linje i EU-frågor, då partiet är genomgående positivt inställt till ett stärkt och fördjupat EU-samarbete.

Miljöpartiet de gröna

100 procent överensstämmelse i utvalda omröstningar.

100 procent överensstämmelse i enkätsvaren.

100 procent överensstämmelse totalt.

Har idag två mandat i Europaparlamentet och tillhör parlamentets fjärde största partigrupp, Den gröna gruppen/Europeiska fria alliansen.

Av de 10 översta kandidaterna på Miljöpartiets valsedel svarade 10 på RFSL:s enkät.

I Miljöpartiets EU-valmanifest nämns hbtq-frågor uttryckligen på några ställen. I delen "Ett öppet och humant Europa" står: "Intoleransen mot hbtq-personer syns tydligt när Pridefestivaler i flera länder har förbjudits eller ställts in. Intoleranta attityder som antifeminism, homofobi och rasism hänger ihop och vi ser spridning av dessa som djupt oroande. Miljöpartiet tolererar inga former av diskriminering. EU får inte stillatigande acceptera att grundläggande mänskliga rättigheter kränks." Bland krav som listas återfinns:

"3. Stärka arbetet för mänskliga rättigheter inom EU. Vi vill ge EU fler och starkare verktyg för sanktioner mot ett medlemsland som bryter mot grundläggande krav på demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna och skydd för minoriteter. Det kan handla om verktyg som att utdöma böter, att ogiltigförklara diskriminerande lagstiftning eller att göra det lättare att tillfälligt frånta landet rösträtten i EU."

"8. Erkänna regnbågsfamiljer i EU och använda inkluderande definitioner av "familj" i relevant EU-lagstiftning."

"9. Arbeta för lagstadgat skydd mot våld och hets mot hbtq-personer i hela unionen."

”10. Fullfölja antidiskrimineringsarbetet i EU genom att anta ett antidiskrimineringsdirektiv enligt förslaget från 2008 och säkerställa fortsatt finansiering av arbetet mot diskriminering.”

I de tio omröstningar som RFSL valt ut att redovisa har Miljöpartiets ledamöter röstat hbtq-vänligt i samtliga, vilket är glädjande.

Alla MP-kandidater som svarade på RFSL:s enkät har svarat JA på alla frågor, vilket också är glädjande.

Miljöpartiet väljer inom EU-politiken gärna att profilera sig som ett hbtq-vänligt parti. Frågor om likabehandling och minoriteters rättigheter är kärnfrågor inom Miljöpartiet. Att partiet har förändrat sin hållning till EU i EU-positiv riktning är något som underlättat för partiets företrädare att aktivt driva en hbtq-vänlig linje i EU-frågor.

Piratpartiet

100 procent överensstämmelse i utvalda omröstningar.

83,3 procent överensstämmelse i enkätsvaren.

88,2 procent överensstämmelse totalt.

Har idag två mandat i Europaparlamentet och tillhör parlamentets fjärde största partigrupp, Den gröna gruppen/Europeiska fria alliansen.

Av de 10 översta kandidaterna på Piratpartiets valsedel svarade 6 på RFSL:s enkät.

I Piratpartiets valmanifest nämns hbtq-frågor uttryckligen. Under rubriken ”Alla har rätt att vara olika” står följande: ”Vi anser att det i hela unionen ska vara förbjudet att diskriminera utifrån sexuell läggning och könsidentitet. Samkönade äktenskap och partnerskap ska tillåtas i hela EU. Fram till dess ska alla EU-länder erkänna äktenskap och partnerskap som ingåtts i annat land.”

I de tio omröstningar som RFSL valt ut att redovisa har Piratpartiets ledamöter röstat hbtq-vänligt i samtliga, vilket är glädjande.

Av de 6 kandidater på Piratpartiets valsedel som svarat på RFSL:s enkät skiljer Amelia Andersdotter (nr 2) och Gun Svensson (nr 10) sig från de övriga genom att svara möjligen/inte tagit ställning på fyra av sex frågor respektive på alla frågor.

Piratpartiet har numera integrerat fler frågor, som sådana om demokrati, mänskliga rättigheter och likabehandling, i sitt program. Tonvikten ligger dock fast på Internetfrihet och skydd mot statlig övervakning av medborgarna. Allt tyder på att Piratpartiet kommer fortsätta inta en hbtq-vänlig hållning i EU-frågor.

Vänsterpartiet

66,7 procent överensstämmelse i utvalda omröstningar.

81,5 procent överensstämmelse i enkätsvaren.

80,0 procent överensstämmelse totalt.

Har idag ett mandat i Europaparlamentet och tillhör parlamentets näst minsta partigrupp Europeiska enade vänstern/Nordisk grön vänster - GUE/NGL.

Av de 10 översta kandidaterna på Vänsterpartiets valsedel svarade 9 på RFSL:s enkät. I Vänsterpartiets valplattform, som är i form av ett uttalande av partistyrelsen inför EU-valet, nämns ingenting om hbtq-frågor.

I de tio omröstningar som RFSL valt ut att redovisa har Vänsterpartiets ledamot Mikael Gustafsson röstat nej, i december 2013, till inrättande av programmet Rättigheter och medborgarskap för perioden 2014-2020. Gustafsson valde även att avstå i omröstningen, i oktober 2011, om det omarbetade skyddsgrundsdirektivet, gällande asylrätten inom EU, och i omröstningen april 2014 om resolutionen om halvtidsöversyn av Stockholmsprogrammet. Vänsterpartiets kansli i Europaparlamentet förklarar nej-rösten till programmet Rättigheter och medborgarskap för perioden 2014-2020 med att Vänsterpartiet anser att "en del av dessa frågor hör mer hemma hos Europarådets domstol för mänskliga rättigheter (ECHR), än hos EU" och att EU bör ge ökat anslag till ECHR i stället. Man anför vidare att programmet, jämfört med tidigare satsningar, innebar nedskärningar på jämställdhetsområdet.

När det gäller inställningen till det omarbetade skyddsgrundsdirektivet anför Vänsterpartiet följande: "Vi vänder oss mot ökad överstatlighet inom asyl- och invandringspolitiken och menar att detta kommer att leda till en ännu mer restriktiv politik och till en ökad militarisering vid EU:s yttre gränser och en urholkning av asylrätten. Det som måste göras är att skapa lagliga vägar att söka asyl i EU. Vi anser att kvinnors och hbtq-personers asylskäl måste skärpas. Att kvinnor som utsätts för människohandel enbart ges rätt till tillfälliga uppehållstillstånd för att bidra till uppklärande av brott visar hur långt det är kvar till en human politik, liksom att asylsökande avvisas till länder där de riskerar förföljelse på grund av sin sexuella läggning.

Skyddsgrundsdirektivet är ett steg i rätt riktning eftersom det inkluderar inte bara personer som varit förföljda på grund av sin sexuella läggning utan även personer som förföljs på grund av sin könsidentitet. Det som är mindre bra och diffust är definitionen av "familjemedlemmar" utifrån ett hbtq-perspektiv." Eftersom det omarbetade skyddsgrundsdirektivet innebär en ökad överstatlighet kunde Vänsterpartiet alltså inte stödja det, även om detta innebär en viss förbättring av asylrätten inom EU.

Vänsterpartiets kandidater har delvis svarat sinsemellan ganska olika på frågorna i RFSL:s enkät. Mest problematisk av frågorna för de svarande är den om införande av gemensam lagstiftning mot homofobisk och transfobisk hets och mot homofobiska och transfobiska hatbrott, som endast 3 av de 9 svarande V-kandidaterna svarat JA på. Noterbart är att flera också svarat möjligen/inte tagit ställning på frågan om EU-förbud mot diskriminering på grund av bl.a. sexuell läggning inom områdena socialt skydd, utbildning och tillhandahållande av varor och tjänster. Detta med motiveringen att de vill "se den framförhandlade versionen av ett sådant direktiv innan vi tar slutgiltig ställning". En framförhandlad version av ett sådant direktiv antogs av parlamentet 2009, men därefter har enighet inte kunnat uppnås i frågan i rådet.

Vänsterpartiets dåvarande ledamot i parlamentet Eva-Britt Svensson röstade JA till den versionen av direktivet. Motiveringen från V-kandidaterna avslutas: "Vi accepterar inte en försämring av skyddet mot diskriminering eller en halvmesyr som i realiteten till och med kan befästa eller legitimera diskriminering." Här vill dock RFSL påpeka att diskrimineringsskyddet enligt detta direktiv skulle utgöra en miniminivå som EU:s länder skulle bli tvungna att uppfylla. Inget land skulle alltså få en försämring av diskrimineringsskyddet som en följd av direktivet. Däremot skulle alla EU-länder som idag saknar ett dylikt diskrimineringsskydd bli tvungna att stärka sitt skydd mot diskriminering.

Vänsterpartiets EU-kritik förhindrar partiet från att driva hbtq-frågor på EU-nivå som partiet står bakom nationellt och betoningen av den EU-kritiska linjen verkar ha förstärkts något sedan förra EU-valet.

Centerpartiet

100 procent överensstämmelse i utvalda omröstningar.

87,5 procent överensstämmelse i enkätsvaren.

89,1 procent överensstämmelse totalt.

Har idag ett mandat i Europaparlamentet och tillhör parlamentets tredje största partigrupp, Alliansen liberaler och demokrater för Europa - ALDE.

Av de 10 översta kandidaterna på Centerpartiets valsedel svarade 8 på RFSL:s enkät.

Under "Vår EU-politik" på Centerpartiets hemsida nämns inte hbtq-frågor uttryckligen, men inbegrips i följande ställningstagande under rubriken "Ett öppet EU": "Alla EU-medborgares rättigheter ska upprätthållas, även rätten att inte bli diskriminerad. Det gäller också rätten till fri rörlighet, som ska vara praktiskt tillgänglig för alla EU-medborgare oavsett sådant som bakgrund eller rörelsehinder.

EU ska garantera en grundläggande rättssäkerhet i Europa. Alla EU-länder har ett ansvar att leva upp till de kriterier som ställs inför medlemskap, också när man väl blivit

medlem. Men det behövs kraftfullare verktyg för att säkerställa EU-medlemmarnas respekt för de mänskliga rättigheterna. De inträdesregler som ställer höga krav på mänskliga rättigheter bör också gälla som medlemsregler. Om medlemsstater urholkar grundläggande demokratiska rättigheter måste EU kunna besluta om böter eller indragna EU-medel.

Även i resten av världen är det viktigt att EU är en tydlig röst för frihet, jämställdhet, demokrati och rättsstatens principer. För att stärka EU:s roll globalt bör vetorätten för enskilda länder inom den gemensamma utrikespolitiken avskaffas. I Lissabonfördraget kom EU:s medlemsstater överens om att unionen ska ansluta sig till Europakonventionen och därmed underkasta sig Europadomstolen för mänskliga rättigheter. För oss är det angeläget att en anslutning snarast blir verklighet. Likaså bör EU:s medlemsstater efterleva de grundläggande rättigheter som fastställts i Lissabonfördraget.”

I de tio omröstningar som RFSL valt ut att redovisa har Centerpartiets ledamot Kent Johansson röstat hbtq-vänligt i de omröstningar han deltagit i.

Av de kandidater för Centerpartiet som svarat på RFSL:s enkät är några tveksamma till införande av gemensam lagstiftning mot homofobisk och transfobisk hets och mot homofobiska och transfobiska hatbrott, liksom till EU-initiativ för att transpersoner ska få möjlighet att ändra juridisk könstillhörighet och namn inom hela EU.

Centerpartiet är en försvarare av mänskliga rättigheter och lika rättigheter för hbtq-personer, även om frågorna inte figurerar på något tydligt profilerat sätt i partiets EU-politik.

Kristdemokraterna

81,3 procent överensstämmelse i utvalda omröstningar.

75,0 procent överensstämmelse i enkätsvaren.

76,1 procent överensstämmelse totalt.

Har idag ett mandat i Europaparlamentet och tillhör parlamentets största partigrupp, den konservativa och kristdemokratiska gruppen Europeiska folkpartiet - EPP.

Av de 10 översta kandidaterna på Kristdemokraternas valsedel svarade 6 på RFSL:s enkät.

I Kristdemokraternas Europapolitiska program nämns ingenting om hbtq-frågor. I de tio omröstningar som RFSL valt ut att redovisa har Kristdemokraternas ledamot Alf Svensson röstat hbtq-vänligt i alla utom två. I omröstningen i december 2013 om resolutionen om sexuella och reproduktiva rättigheter valde han, som ende svenske parlamentariker, att rösta JA till den alternativa resolutionen, som enbart konstaterar att ”utformningen och genomförandet av strategier för sexuell och reproduktiv hälsa och

rättigheter och sexualundervisning i skolor hör till medlemsstaternas ansvarsområden”. I omröstningen i februari 2014 om parlamentets resolution om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen (2012) valde han att avstå.

De kandidater för Kristdemokraterna som svarat på RFSL:s enkät har en något mer tveksam hållning till att driva hbtq-frågor inom EU än kandidaterna från de övriga tre allianspartierna. Partiets förstanamn Lars Adaktusson svarar exempelvis möjligen/inte tagit ställning på frågan om han är för att den fria rörligheten för människor utvidgas så att den också fullt ut gäller för samkönade par som ingått äktenskap eller partnerskap (men däremot JA till de övriga fem frågorna).

Kristdemokraterna undviker gärna att tala om hbtq-frågor, men då de ändå konfronteras med att dessa frågor finns så väljer de inom EU-politiken oftare att sälla sig till övriga svenska partiers övervägande hbtq-vänliga hållning än att avvika från den.

Junilistan

69,0 procent överensstämmelse i enkätsvaren.

Har idag inget mandat i Europaparlamentet, men var under åren 2004-2009 representerade i parlamentet med tre mandat och tillhörde då en EU-skeptisk partigrupp kallad Självständighet/Demokrati - ID som inte längre existerar.

Av de 9 kandidaterna på Junilistans valsedel svarade 7 på RFSL:s enkät.

I Junilistans valplattform nämns ingenting om hbtq-frågor.

Junilistan är mer en brokig samling politiker med olika ideologisk tillhörighet än ett egentligt parti. Det som förenar är EU-skepticism. De 7 kandidater från partiet som svarat på RFSL:s enkät har också givit ganska skiftande svar, som egentligen mer kanske står för deras egen inställning till frågorna än att det finns någon gemensam syn inom partiet. Återkommande i svaren är dock ett motstånd till att fler beslut än idag ska fattas på EU-nivå.

Junilistan är det är svårt att göra någon bedömning av, annat än att tron i allmänhet på att EU kan lösa problem och förbättra situationen för EU:s medborgare är förhållandevis låg bland partiets företrädare.

Sverigedemokraterna

46,7 procent överensstämmelse i enkätsvaren.

Har idag inget mandat i Europaparlamentet. Om Sverigedemokraterna skulle få mandat är det sannolikt att partiet, tillsammans med bl.a. förmodligen franska Front National,

nederländska PVV och belgiska Vlaams Belang, försöker skapa en ny EU-skeptisk och högnationalistisk partigrupp.

Av de 10 översta kandidaterna på Sverigedemokraternas valsedel svarade 5 på RFSL:s enkät.

Under "Partiet för en EU-kritisk politik" på Sverigedemokraternas hemsida nämns ingenting om hbtq-frågor.

De sverigedemokrater som svarade på RFSL:s enkät svarade i betydligt större omfattning möjligen/vet ej eller NEJ än de svarande från de övriga partierna. En utgångspunkt för Sverigedemokraterna är att EU ska omvandlas till ett mellanstatligt samarbetsprojekt, vilket i praktiken skulle lämna betydligt mindre utrymme till att fatta gemensamma beslut som förbättrar för hbtq-personer. Ett något ambivalent synsätt på hbtq-frågor förmedlas i följande övriga kommentar till RFSL från partiets andranamn på valsedeln Peter Lundgren: "Ingen människa väljer sin sexuella läggning. Trakasserier och diskriminering mot människor på grund av deras sexuella läggning är oacceptabelt och ska rättsligt beivras. Vidare anser Sverigedemokraterna att människors sexuella preferenser primärt är en privat fråga och ingenting partiet fäster någon vikt vid."

Sverigedemokraterna är ett parti som understödjer rasism genom sitt främlingsfientliga budskap och när det gäller hbtq-frågor står för ett heteronormativt normperspektiv.

Feministiskt initiativ

100 procent överensstämmelse i enkätsvaren.

Har idag inget mandat i Europaparlamentet.

Av de 9 kandidaterna på Feministiskt initiativs valsedel svarade 7 på RFSL:s enkät.

I Feministiskt initiativs valplattform står följande under rubriken "Sexualitet, identitet och reproduktiv hälsa": "I ett ökande antal EU-länder inskränks aborträtten under trycket från socialkonservativa och nationalistiska krafter.

Liknande krafter bidrar till att hbtq-personers rättigheter att bilda familj och leva öppet utan risk för hot och våld inskränks. Dessutom fråntas transpersoner rätten till sin egen kropp genom bland annat tvångssterilisering. Det är hög tid att börja se självbestämmande över den egna kroppen och rätten att leva öppet oavsett sexualitet, könsidentitet och könsuttryck som en självklar mänsklig rättighet."

Alla FI-kandidater som svarade på RFSL:s enkät har svarat JA på alla frågor, vilket är glädjande.

Feministiskt initiativ är en försvarare av mänskliga rättigheter och lika rättigheter för hbtq-personer, som tillämpar ett normkritiskt perspektiv vid utformandet av sin politik och i EU-frågor inte sällan tycks vara positiv till gemensamma lösningar inom EU för att tackla ojämlikheter.

Ledamöterna - så röstade de

Omröstningarna

1. Europaparlamentets lagstiftningsresolution, beslutad 111027, om förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet.
2. Europaparlamentets resolution, beslutad 120524, om kampen mot homofobi i Europa.
3. Europaparlamentets lagstiftningsresolution, beslutad 130910, om förslaget till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap.
4. Europaparlamentets resolution, beslutad 130416, om införlivande och tillämpning av rådets direktiv 2004/113/EG om genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster.
5. Europaparlamentets resolution, beslutad 131210, om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.*
6. Europaparlamentets lagstiftningsresolution, beslutad 131210, om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet Rättigheter och medborgarskap för perioden 2014–2020.
7. Europaparlamentets resolution, beslutad 140204, om EU:s färdplan mot homofobi och diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet.
8. Europaparlamentets resolution, beslutad 140227, om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen (2012).
9. Europaparlamentets resolution, beslutad 140402, om halvtidsöversyn av Stockholmsprogrammet.

* Omröstningen avser den om den alternativa, urvattnade, resolutionen, föreslagen av EPP-gruppen, som antogs.

NAMN	PARTI	1	2	3	4	5	6	7	8	9
		Ej tillträtt								
Amelia Andersdotter	PP		Ja	Ja	Ja	Nej	X	Ja	X	Ja
Anna Maria Corazza Bildt	M	X	Ja	Ja	Ja	X	X	Ja	Avstår	Ja
Christian Engström	PP	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja
Christofer Fjellner	M	Ja	X	Ja	X	Avstår	X	Ja	Nej	Ja
Göran Färm	S	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	X
Mikael Gustafsson	V	Avstår	Ja	Ja	X	Nej	Nej	X	X	Avstår
Anna Hedh	S	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	X
Gunnar Hökmark	M	X	Ja	Ja	Ja	Avstår	X	Ja	Nej	Ja
Anna Ibrisagic	M	Ja	Ja	Ja	X	Avstår	Ja	Ja	Avstår	Ja
Kent Johansson	C	Ja	Ja	X	Ja	Nej	X	Ja	Ja	Ja
Olle Ludvigsson	S	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Nej
Isabella Lövin	MP	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	X	Ja	Ja	Ja
		Ej tillträtt								
Jens Nilsson	S		Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	X
Marit Paulsen	FP	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja
Carl Schlyter	MP	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	X	Ja	Ja	Ja
Olle Schmidt	FP	Ja	X	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja
Alf Svensson	KD	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Avstår	X
Marita Ulvskog	S	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Nej
Åsa Westlund	S	Ja	Ja	Ja	X	X	X	Ja	X	Nej
Cecilia Wikström	FP	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	X

X = Frånvarande

Kandidaterna - så svarade de

1. Är du för antagande av ett EU-direktiv om förbud mot diskriminering på grund av bland annat sexuell läggning inom områdena socialt skydd, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster?
2. Är du för att den fria rörligheten inom EU för människor utvidgas så att den också fullt ut gäller för samkönade par som ingått äktenskap eller partnerskap?
3. Är du för att EU inför gemensam lagstiftning mot homofobisk och transfobisk hets och homofobiska och transfobiska hatbrott?
4. Är du för att initiativ tas för att transpersoner ska få möjlighet att ändra juridisk könstillhörighet och namn inom hela EU?
5. Är du för att EU arbetar aktivt och strategiskt för upprätthållande av respekten för hbtq-personers mänskliga rättigheter runt om i världen?
6. Är du för antagande av en handlingsplan inom EU för mänskliga rättigheter vilken ställer upp krav på medlemsländerna som kan leda till kännbara åtgärder om de inte uppfylls?

Förnamn	Efternamn	Parti	Fråga 1	Fråga 2	Fråga 3	Fråga 4	Fråga 5	Fråga 6
Isak	Engqvist	C	Ja	Ja	Möjligen	Möjligen	Ja	Möjligen
Fredrick	Federley	C	Ja	Ja	Ja	Möjligen	Ja	Ja
Carola	Gunnarsson	C	Ja	Ja	Ja	Möjligen	Ja	Ja
Gunilla	Hjelm	C	Ja	Ja	Möjligen	Ja	Ja	Ja
Kent	Johansson	C	Ja	Ja	Ja	Möjligen	Ja	Ja
Ewa-May	Karlsson	C	Ja	Ja	Möjligen	Möjligen	Ja	Möjligen
Staffan	Nilsson	C	Ja	Ja	Ja	Möjligen	Ja	Möjligen
Pelle	Thörnberg	C	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Karin	Asp	FI	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Maria	Borgström	FI	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Alexandra	Byröd	FI	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Margaret	Gärding	FI	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Jazz	Munteanu	FI	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Soraya	Post	FI	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Stina	Svensson	FI	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Tina	Acketoft	FP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Robert	Hannah	FP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Marit	Paulsen	FP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Jasenko	Selimovic	FP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Jens	Sundström	FP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Maria	Weimer	FP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Cecilia	Wikström	FP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Erik	Scheller	FP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Jörgen	Appelgren	JL	Ja	Ja	Möjligen	Möjligen	Möjligen	Ja
Torbjörn	Aulin	JL	Nej	Möjligen	Nej	Nej	Nej	Möjligen
Hélène	Goudin	JL	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Mats	Kinnwall	JL	Ja	Ja	Ja	Möjligen	Möjligen	Ja
Camilla	Lindberg	JL	Möjligen	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Eva	Nisser	JL	Ja	Ja	Ja	Möjligen	Möjligen	Ja
Gail	Ramsay	JL	Nej	Ja	Nej	Nej	Möjligen	Möjligen
Lars	Adaktusson	KD	Ja	Möjligen	Ja	Ja	Ja	Ja

Förnamn	Efternamn	Parti	Fråga 1	Fråga 2	Fråga 3	Fråga 4	Fråga 5	Fråga 6
Désirée	Pethrus	KD	Ja	Ja	Ja	Möjligen	Ja	Möjligen
Anders	Sellström	KD	Möjligen	Möjligen	Ja	Möjligen	Ja	Möjligen
Sara	Skyttedal	KD	Möjligen	Ja	Nej	Nej	Ja	Möjligen
Caroline	Szyber	KD	Ja	Ja	Möjligen	Möjligen	Ja	Möjligen
Carl-Oskar	Bohlin	M	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Anna								
Maria	Corazza Bildt	M	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Jelena	Drenjanin	M	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Möjligen
Christofer	Fjellner	M	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Gunnar	Hökmark	M	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Arba	Kokalari	M	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Carl Johan	Sonesson	M	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Max	Andersson	MP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Anwahr	Athahb	MP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Kurdo	Baksi	MP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Bodil	Ceballos	MP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Jakop	Dalunde	MP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Linnéa	Engström	MP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Peter	Eriksson	MP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Björn	Lindgren	MP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Isabella	Lövin	MP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Karin	Svensson Smith	MP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Amelia	Andersdotter	PP	Möjligen	Möjligen	Möjligen	Möjligen	Ja	Ja
Mattias	Bjärnemalm	PP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Henrik	Brändén	PP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Rick	Falkvinge	PP	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
Gun	Svensson	PP	Möjligen	Möjligen	Möjligen	Möjligen	Möjligen	Möjligen
Anna	Troberg	PP	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Ellinor	Eriksson	S	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Jytte	Guteland	S	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Anna	Hedh	S	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Evin	Incir	S	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Olle	Ludvigsson	S	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Jens	Nilsson	S	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Mattias	Olsson	S	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Marita	Ulvskog	S	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Anna	Hagwall	SD	Möjligen	Ja	Nej	Nej	Möjligen	Möjligen
Julia	Kronlid	SD	Möjligen	Möjligen	Möjligen	Nej	Ja	Möjligen
Peter	Lundgren	SD	Nej	Möjligen	Möjligen	Nej	Möjligen	Möjligen
Roger	Richtoff	SD	Ja	Ja	Möjligen	Nej	Ja	Möjligen
Kristina	Winberg	SD	Möjligen	Möjligen	Nej	Möjligen	Ja	Nej
Leo	Ahmed	V	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
	Axelsson							
Birgitta	Edström	V	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Malin	Björk	V	Ja	Ja	Möjligen	Möjligen	Ja	Möjligen
Emil	Broberg	V	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
Mikael	Gustafsson	V	Ja	Ja	Möjligen	Möjligen	Ja	Möjligen
LiseLotte	Olsson	V	Möjligen	Ja	Nej	Möjligen	Ja	Möjligen
Birgitta	Sevefjord	V	Ja	Ja	Möjligen	Möjligen	Ja	Möjligen
Linda	Snecker	V	Möjligen	Ja	Möjligen	Möjligen	Ja	Möjligen
Mia	Sydow Mölleby	V	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

